

ΤΟ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΩΝ

Μηνιαία Έκδοση – Μάρτιος 2021 – Έτος 74 – Αρ. Φύλλου 769

Το Γαλαξειδί

Ιδιοκτησία - Έκδοση
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΩΝ
Συντακτική Επιτροπή
ΖΩΗ ΑΡΒΑΝΙΤΟΥ-ΚΟΥΤΡΑ,
ΕΛΕΝΗ ΜΑΡΑΚΗ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΕΛΕΣ,
ΣΤΑΥΡΙΑΝΗ ΛΑΞΙΑ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΛΚΟΣ,
ΤΙΝΑ ΑΝΑΡΕΛΑΟΥ, ΚΕΛΑΥ ΠΕΤΡΑΤΖΑ,
ΗΛΙΑΣ ΚΟΥΜΠΑΡΟΥΛΗΣ, ΖΑΜΠΕΤΑ ΡΟΗ.
Γραφεία Συνδέσμων - Εφημερίδας
Καραϊσκού 111, 185 32 Πειραιάς
Τηλ. - Fax: 210 41.23.528
e-mail: syngalax@gmail.com

1821-2021

200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση Η Φωκίδα στον Αγώνα. Η συμβολή των Γαλαξειδιωτών

Η έναρξη τής εθνικής μας παλιγγενεσίας, τα 200 χρόνια της οποίας γιορτάζουμε φέτος, συνιστά μεγάλο ορόσημο στην ιστορία του νεότερου ελληνισμού, αλλά και ολόκληρης τής Ευρώπης. Γιατί οδήγησε στην αναγνώριση του έθνους, την ελευθερία τής γλώσσας και της θρησκείας και την απαλλαγή από το ζυγό του Οθωμανού μονάρχη. Σύσσωμοι οι Έλληνες, από στεριά και από θάλασσα, ξεσηκώνονται, για να υπερασπιστούν το δίκιο τους, έπειτα από αιώνες σκλαβιάς και επιβολής φόβου, με σύνθημα «Ελευθερία ή θάνατος»· γεγονός που αποτελεί θρίαμβο του ελεύθερου πνεύματος. «Στην απόφαση για πανελλήνιο και συγχρονισμένο κίνημα πρέπει ν' αναγνωριστεί πως η ίδρυση τής Φιλικής Εταιρείας έπαιξε τον κυριότερο ρόλο», γράφει ο ιστορικός Ε.Ν. Σταθόπουλος στο βιβλίο του «Η Φωκίδα τής Επανάστασης», ημίτομος πρώτος, σελ. 17. Και αναφέρει για τη Ρούμελη και το '21, σελ. 13-14.

»Είναι γνωστό κι εύκολα διαπιστώνεται από τον καθένα πως σ' όλα τα γενικά ιστορικά έργα που κυκλοφόρησαν, από την Επανάσταση, ακόμα, κι εδώ, η συμβολή της Ρούμελης πάνει δυσανάλογα μικρό χώρο σε σύγκριση με την προσφορά της. Αυτό μπορεί μεν να εξηγείται εύκολα – το «πολιτικό» κέντρο ήταν, ως το τέλος, ο Μωριάς, λιγότεροι ήταν οι Ρουμελιώτες που έγραψαν ή άφησαν αρχεία κλπ. – αλλά η τελική εντύπωση στους αναγνώστες είναι άλλη.

»Μόνο και μόνο για να τεκμηριωθεί καλύτερα πόσο η Ρούμελη έχει έτσι «αδικηθεί» και για να μην θεωρηθεί πως υπάρχει διάθεση υπερβολής από μέρους μας παραθέτουμε εδώ αποσπάσματα από μια έκθεση του Γ. Αινιάνου του 1829 που το πρωτότυπό της βρίσκεται και σήμερα στο Τμήμα Χειρογράφων και Ομοιοτύπων της Εθνικής Βιβλιοθήκης και παρέμεινε ανέκδοτη μέχρι το 1886 που δημοσιεύθηκε σε συνέχειες στο περιοδικό «Εβδομάς».

»Ο Γεώργιος Αινιάν (καταγωγή του η Υπάτη) ήταν ο μόνος ίσως από τους Ρουμελιώτες που από δι-

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΚΗΣ ΜΠΟΚΟΛΟΣ - ΕΥΣΤ. ΑΡΓΑΛΙΤΟΣ - ΓΙΑΝ. ΚΟΡΦΙΑΤΗΣ - ΜΗΤΡΟΣ ΤΣΑΠΛΑΡΗΣ - ΨΙΛΟΘΕΟΧΑΡΗΣ (ΧΡΟΝΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ)

Ο Γιάννης Μητρόπουλος υψώνει τη σημαία τής ελευθερίας στο κάστρο των Σαλώνων, επιχρωματισμένη λιθογραφία τού Louis Dürre, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα.

Στο περιθώριο τού πίνακα είναι γραμμένα τα ονόματα των Γαλαξειδιωτών που πήραν μέρος στο Χάνι τής Γραβιάς, σύμφωνα με τον κ. Α.Ι. Σκιαδά.

άφορες πολιτικές θέσεις έζησε από κοντά όλες τις φάσεις του αγώνα στη Στερεά και μάλιστα από την αρχή του (ήταν μέλος του Αρείου Πάγου).

»Γράφει λοιπόν ο Γ. Αινιάν:

Μόλις ακούεται η σάλπιγξ του πολέμου εις την Πελοπόννησον και οι κάτοικοι των γειτνιαζουσών επαρχιών της Στερεάς Ελλάδος αδράζουσι τα όπλα, και χωρίς να προμε-

λετήσωσι τους επομένους κινδύνους ορμώσι με ανήκουστον ανδρείαν κατά των εχθρών. Κλείονται οι Τούρκοι εις τα φρούρια και οχυρώματα αλλά μετά μικράν αντίστασιν ενδίδουσιν εις την απaráμιλλον ανδρείαν των πολιορκητών και παραδίδονται εις την διάκρισιν των Ελλήνων όλοι οι εις τα Σάλωνα, Λιδωρίκι, Μαλανδρίνο, Λεβαδείαν, Τάλαντι, Μπουντονίτζα και Τουρκοχώρι

ευρισκόμενοι τα δε νικηφόρα στρατεύματα εκτείνονται εις τρεις κολώνας και προοδεύουσι: Προβαίνει η μία προς την Αττικήν και φεύγουσιν οι Τούρκοι των Θηβών έντρομοι εις την Εύβοιαν, το οποίον ενθαρρύνει τους κατοίκους των Αθηνών εις το να κλείσωσι τους Τούρκους εις την Ακρόπολιν. Εκτείνεται η άλλη προς το δυτικόν μέρος και φθάνει μέχρι των πυλών της Ναυπάκτου, η δε σημαντικότερα ευγαίνει έξω των Θερμοπυλών και επαπειλεί Ζητούνι και Νεοπάτραν, αποστέλλασα πρώτον φρουράν εις το οροπέδιον Δομοκού...».

Στη συνέχεια ο ερευνητής Ε.Ν. Σταθόπουλος γράφει αρχικά για τη Φωκίδα κι έπειτα για το Γαλαξειδί, σελ. 16, 33.

«Απ' όλη τη Στερεά, στη Φωκίδα πρωτοξεκίνησε η Επανάσταση με την πολιορκία του Κάστρου των Σαλώνων, που μάλιστα άρχισε χωρίς να έχουν φανεί οι συνθηματικές φωτιές απ' το Μωριά που είχε συμφωνηθεί πως θα έπρεπε να περιμένουν οι δικοί μας για να κινηθούν.

»Το πρώτο Τούρκικο κάστρο σ' όλη την επαναστατημένη Ελλάδα που παραδόθηκε ύστερα από πολιορκία «άνευ όρων» στους επαναστάτες ήταν το κάστρο των Σαλώνων.

»Την πρώτη εκατόμβη των θυμάτων της εξέγερσης, στην Χαλκωμάτα και την Αλαμάνα, η Φωκίδα μόνη της σχεδόν την πλήρωσε.

»Παρ' όλη την άτυχη έκβαση της εκστρατείας στην Αλαμάνα, η θυσία, εκεί, των αρχηγών της, του δεσπότη Ησαΐα και του Θανάση Διάκου, και των δύο απ' αυτή τη γωνιά της πατρίδας, αποτέλεσε φωτεινό –κι αξεπέραστο– παράδειγμα για όλον τον Αγώνα, πριν καλά-καλά κλείσει ένας μήνας από την αρχή του.

»Και το Χάνι της Γραβιάς, είκοσι μέρες αργότερα. Ποιοι ήταν που κλείστηκαν εκεί μέσα αν δεν το φαντάζεται εύκολα κανείς το μαρτυρούν τα πιστοποιητικά εκδουλεύσεων στο Αρχείο Αγωνιστών και στους φακέλους των Αριστειών.

»Τα παραπάνω έγιναν μόνο στις πρώτες 40 μέρες της Επανάστασης. Αλλά και τα εννιά σχεδόν

(Συνέχεια στη σελίδα 2)

Η Φωκίδα στον Αγώνα.

Η συμβολή των Γαλαξειδιωτών

200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

χρόνια που κράτησε ο Αγώνας στο χώρο της Φωκίδας δεν σημειώνεται ουσιαστικά καμιά ανάπαυλα.

»Το Γαλαξείδι, χάρη στα προνόμια που φαίνεται πως είχε εξασφαλίσει από τον Αλή-Πασά στις παραμονές της Επανάστασης, ήταν η πιο πολυάνθρωπη χωρίς Τούρκους πολιτεία της Φωκίδας όταν ξεκίνησε ο Αγώνας. Γι' αυτό κάνει εντύπωση πως στα Μητρώα του Αρχείου Αγωνιστών βρίσκουμε γραμμένους τόσο λίγους Γαλαξειδιώτες.

»Οι θυσίες και η προσφορά του Γαλαξειδιού στον Αγώνα σαφώς θα αδικούνταν αν ήταν να κριθούν με βάση μόνο το Αρχείο Αγωνιστών.

»Κάποια εξήγηση πρέπει ωστόσο να υπάρχει. Παραθέτουμε εδώ όσα αναφέρει ο αγωνιστής Ιωάννης Καραλίβανος (= ΑΑ-606) στην αίτησή του από 21/6/1871 που βρίσκεται στον ατομικό του φάκελο, στο Κ. 75.

Γνα μη μένει εν τω σκότει παν ό,τι έστω κατ' ελάχιστον επόνησα υπέρ πατρίδος, όπως εν τω σκότει μένουσιν όλαι αι υπηρεσίαι των Γαλαξειδιωτών και όλαι οι απόλειαι αυτών διότι ευρέθη εις μοχθηρός ανώτερος αξιωματικός, ον αποφεύγω να κατονομάσω, επιφορτισμένος υπό της Κυβερνήσεως την συλλογήν των υπέρ του Ιερού Αγώνος εγγράφων των διαφόρων αγωνιστών να βυθίση (δεν γράφεται πότε έγινε αυτό) σάκκον ολόκληρον έξωθεν του ακρωτηρίου «Μακρανικόλα» και ούτω να καλύψη διά παντός των αληθώς αγωνισαμένων τα άθλα...

»Έχουμε εδώ δηλαδή μια περίπτωση εσκεμμένης εξαφάνισης ιστορικών στοιχείων που οι λόγοι της πρέπει μάλλον ν' αναζητηθούν στο ότι σε κάποια στιγμή, ίσως πολύ πριν το 1865, είχε αποφασιστεί η αποζημίωση ναυτικών θυσιών να περιοριστεί μόνο στα «Τρίνησα» (Υδρα, Σπέτσες και Ψαρά) και γι' αυτό έπρεπε οι θυσίες του Γαλαξειδιού και των Γαλαξειδιωτών να παραμείνουν άγνωστες.

Από τη Φωκίδα, λοιπόν, πρωτοξεκίνησε η Επανάσταση. Στις 22 Μαρτίου 1821 ο Οδυσσεύς Ανδρούτσος στέλνει στους Γαλαξειδιώτες την εξής επιστολή:

Αγαπητοί μου Γαλαξειδιώται,

Ήτανε βέβαια από τον Θεόν γραμμένο να δράζωμεν τα άρματα μια ημέρα, και να χυθούμε καταπάνω στους τυράννους μας, που τόσα χρόνια ανελέημονα μάς τυραγνέουν. Τι τη θέλουμε, βρε αδέρφια, αυτή τη πολυπικραμένη ζωή, να ζούμε αποκάτω στην σκλαβιά και το σπαθί των Τούρκων να ακονιέται εις τα κεφάλια μας; Δεν τηράτε που τίποτα δεν μας απόμεινε; Αι εκκλησίαι μας γενήκανε τζαμιά και αχούρια των Τούρκων. Κανένας δεν μπορεί να πη πως τάχα έχει τίποτα δικό του, γιατί το ταχύ βρίσκεται φτωχός σα διακονιάρης στη στράτα. Αι φαμίλιες μας και τα παιδιά μας είναι στα χέρια και στη διάκρισι των Τούρκων, τίποτα αδέρφια δεν μας έμεινε. Δεν είναι πρόπον να σταυρώσωμεν τα χέρια, και να τηράμε τον ουρανό. Ο Θεός μας έδωκε χέρια, γνώσι και νου. Ας ρωτήσωμεν την καρδιά μας και ό,τι μας απαντηχάινει ας το βάλωμεν γλήγορα σε πράξιν, και ας είμεθα, αδέρφια, βέβαιοι το πώς ο Χριστός μας ο πολυαγαπημένος θα λάβη το χέρι απάνω μας. Ό,τι θα κάμωμε πρόποντας είναι να το κάμωμε μίαν ώραν αρχύτερα, γιατί ύστερα θα κτυπάμε το κεφάλι μας. Τώρα η Τουρκία είναι μεπρδεμένη σε πολέμους και δεν έχει ασκήρια να στείλη κατεπάνου μας. Ας ωφεληθούμε από την περίστασι, όπου ο Θεός, ακούοντας τα δίκαια παράπονά μας, έστειλε διά ελόγου μας. Μία ώρα πρόποντας είναι να ξεσπάση αυτό το μαράζι, όπου μας τρώγει την καρδιά. Στα άρματα, αδέρφια, ή να ξεσκαβωθούμε, ή να πεθάνωμε. Και βέβαια καλλίτερο θάνατο δεν μπορεί να προτιμήση, κάθε χριστιανός και Έλληνας.

Εγώ καθώς το γνωρίζετε καλλότατα, αγαπητοί μου Γαλαξειδιώται εμπορώ να ζήσω βασιλικά με πλούτη, τιμαίς και δόξαις. Οι Τούρκοι ό,τι και αν ζητήσω μου το δίδουνε πρακαλώντας, γιατί το σπαθί του Οδυσσέα δεν χωρατεύει. Έπειτα κοντά στα άλλα ενθυμούνται τον πατέρα μου που τους εξεμάτισε. Μα σας λέγω την πάσαν αλήθειαν, αδέρφια. Δεν θέλω εγώ μονάχα να καλοπερνώ και το γένος μου να βογκά στη σκλαβιά, μου καίεται η καρδιά μου, σα βλέπω και συλογιούμαι πως ακόμα οι Τούρκοι μάς τυραγνέουν.

Από το Μωριά μου στείλανε γράμματα πως είναι τα πάντα έτοιμα. Εγώ είμαι στο ποδάρι με τα παλληκάρια μου. Μα θέλω πρώτα να ήμια βέβαιος το πως θα με ακολουθήσετε και εσείς, αν εσείς κάμενε αρχή από τη μια μεριά, και εγώ από την άλλη, θα σηκωθή όλη η Ρούμελη. Γιατί ο κόσμος φοβείται. Μα σαν ιδή ελόγου σας, που έχετε τα καράβια, και ξέρετε καλλίτερα τα πράγματα, το πως σηκώνετε το μπαϊράκι, θενά τελειώσει όχι καλλίτερο το πράγμα.

Περιμένω απόκρισι με τον ίδιο που φέρνει το γράμμα μου. Τη μπαρούτι και τα βόλια τα έλαβα, και τα εμοίρασα. Να με οικονομήσετε και στουρνάρια και αν σας περισσεύη και άλλη μπαρούτι να μου στείλετε, γιατί θα την δώσω στους Πατρατζικιώτας. Του Πανουριά τα λόγια μη τα πολυακούστε. Είναι φοβισιάρης. Μα σαν το σηκώσωμεν εμείς, αλλέως δεν μπορεί να πράξη πάρεξ να έρθη με το μέρος μας.

Αύριο το βράδυ να έρθη ένας στο μοναστήρι και θα ευρή τον Γκούραν για να μιλήση σαν να ήμουνα εγώ ο ίδιος. Τον Γκούραν να τον αγαπάτε. Είναι παιδί δικό μου και καλό παλληκάρι.

Χαιρετίσματα σε όλους τους φίλους πέρα και πέρα.

Σας χαιρετώ και σας γλυκοφιλώ,

22 Μαρτίου 1821.

Ο αγαπητός σας

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

Οδυσσεύς Ανδρούτσος, «Επιστολαί Ανέκδοται», Πανδώρα, τ. ΙΕ', φιλ. 348 (15 Σεπτεμβρίου 1864), σσ. 288-289

Στις 24 Μαρτίου 1821 στο μοναστήρι του Προφήτη Ηλία Παρνασσίδας ο Επίσκοπος Σαλώνων Ησαΐας ευλογεί την κήρυξη της Επανάστασης. Και είναι ο Γιάν-

νης Μητρόπουλος αυτός, που υψώνει τη σημαία της ελευθερίας στο Κάστρο των Σαλώνων, στις 10 Απριλίου 1821, ανήμερα το Πάσχα με την απελευθέρωσή του. Διαβάζουμε τι γράφει γι' αυτόν το Ημερολόγιο 2021 του Δήμου Δελφών:

Ο καπετάν Γιάννης Μητρόπουλος γεννήθηκε το 1780. Υπήρξε σημαντικός Γαλαξειδιώτης οπλαρχηγός. Ως επικεφαλής μεγάλου σώματος Γαλαξειδιωτών κινήθηκε για την απελευθέρωση των Σαλώνων κομίζοντας πολεμοφόδια, όπλα και κυρίως ελαφρά μακρύκανα κανόνια από τα γαλαξειδιώτικα πλοία. Τα κανόνια τοποθετήθηκαν στη θέση Μνήματα πάνω από τη Χάρμαινα και έβαλαν κατά της πολιορκούμενης ακρόπολης των Σαλώνων.

Για τον Μητρόπουλο στις 6 Απριλίου 1821 οι έφοροι Σαλώνων αποφάσισαν: "τον δίδουμε το χάρισμα να εξοπλίζει εις όλα τα ταμπούρια" και στις 14 Μαΐου 1821 οι έφοροι Γαλαξειδίου συνέστησαν: "να τον έχομεν ως ένα πρότον".

Μαζί με τους θαρραλέους συμπολεμιστές του πολέμησε ηρωικά στη μάχη της Αλαμάνας και λίγες μέρες μετά κλείστηκε με περισσότερους από 32 Γαλαξειδιώτες στο Χάνι της Γραβιάς. Σύμφωνα με σωζόμενη μαρτυρία ο Μητρόπουλος πυροβόλησε και σκότωσε τον Χαλίλ μπέη, που ήταν στρατιωτικός διοικητής του Ζητουνίου (Λαμίας) και υπεύθυνος για τον μαρτυρικό θάνατο του Αθανασίου Διάκου. Ο Ανδρούτσος μάλιστα τον συνεχάρη λέγοντας: "Να μας ζήσεις Μητρόπουλε. Τέτοιο ξεπλέρωμα μήτε ο σχωρεμένος ο Διάκος δεν θα το καρτέραγε".

Δολοφονήθηκε ύπουλα τον Ιούλιο του 1821, σε ηλικία 41 ετών, την ώρα που κοιμόταν στο κρεβάτι του από κάποιον Βαρνάβα, όργανο ίσως των Τούρκων ή εκείνων, που επιδίωκαν να μην εκλεγεί πληρεξούσιος στην Εθνοσυνέλευση, κάτι που θεωρείτο βέβαιο λόγω της μεγάλης δημοτικότητάς του μεταξύ των Γαλαξειδιωτών.

Για το θάνατο του Ι. Μητρόπουλου ο ιστοριοδίφης Κ. Σάθας αναφέρει ότι τον τραγούδησε η λαϊκή μούσα με το παρακάτω δημοτικό τραγούδι:

*Βουνά μου μην ανθίσετε, χορτάρια μαραθήτε
Και σεις Γαλαξειδιώτισσες στα μαύρα να ντυθήτε.
Τον καπτα-Γιάννη σκότωσαν, τον πρώτο καπετάιο.
Εσείς πουλιά της Λιάκουρας, οπού ψηλά πετάτε,
Λίγο για χαμηλώσετε δυο φτερουξιάς, καν πέντε.
Κάμτε τη θάλασσα χαρτί και τα φτερά σας πένα,
Και γράψτε μια πικρή γραφή, πικρή, φαρμακωμένη,
Να την διαβάσ' η Γιάνναινα, και να την αναγνώση,
Να μην αλλάξη τη Λαμπρή, φλωριά να μη κρεμάση.
Τον καπτα-Γιάννη σκότωσαν, τον πρώτο καπετάιο.
Τρεις μπιστολιαίς του ρίζανε, πικραίς, φαρμακωμέναις,
Η μια τον πήρε στο βυζί, κ' οι άλλαις στο κεφάλι.*

Το επόμενο δημοτικό τραγούδι μάς αποκαλύπτει ότι στον αποκλεισμό της Ναυπάκτου, που κράτησε μέχρι τις 10 Δεκεμβρίου 1821, η συμμετοχή των Γαλαξειδιωτών με τα πλοία τους είχαν σπείρει το φόβο στους Τούρκους, με αποτέλεσμα να ζητούν από τον Πασά τον αφανισμό του Γαλαξειδιού:

*Κλάψαν οι Τούρκοι του Μωριά,
κλάψαν κ' οι Ρουμελιώτες,
τ' είν' το κακό που πάθανε απ' τους Γαλαξειδιώτες.
Χρυσό φιρμάνι έκαμαν και στον Πασά το στέλνουν:
«Αφέντη Καπετάν Πασά, που να πολυχρονίσης,
το Γαλαξείδι θέλουμε να πας να τ' αφανίσης,
Γιατί αυτοί αν μείνουνε και δεν αφανιστούνε,
Σου λέμε με πεποίθησι, Ρωμηοί θε να γεννούμε».*

Επίσης, ας προσέξουμε τι γράφει ο κ. Αναστάσιος Ι. Σκιαδάς στο βιβλίο του «Το Γαλαξείδι. Μια πανάρχαια ναυτική πολιτεία» σχετικά με τη δεύτερη και τρίτη καταστροφή του Γαλαξειδιού και τα μετέπειτα γεγονότα, σελ. 131-132, 134.

«Δεύτερη και τρίτη καταστροφή»

»Το 1823 Τούρκος αρχιστράτηγος της Ρούμελης ορίζεται ο Ρεσσίτ Μεχμέτ ή Κιουταχής. Ο Κιουταχής όταν άρχισε τη δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου (Απρίλιος του 1825), για να εκκαθαρίσει τις γύρω περιοχές και προπάντων τα ναυτικά κέντρα, εισβάλλει το Μάιο του 1825 και καταστρέφει για δεύτερη φορά το άμοιρο Γαλαξείδι.

»Ευτυχώς αυτή τη φορά τα ανανεωμένα Γαλαξειδιώτικα καράβια σώθηκαν γιατί βρίσκονταν σε διάφορες αποστολές όπου βοηθούσαν στον ανεφοδιασμό των πολιορκημένων και στη μετακόμιση οικογενειών σε ασφαλή μέρη.

»Τρίτη όμως και σκληρότερη καταστροφή αναμένει την άτυχη ναυτική πολιτεία. Ο Κιουταχής μετά τις αποτυχημένες του προσπάθειες να εκπορθήσει το Μεσολόγγι, ζήτησε τη βοήθεια του Αιγύπτιου Ιμπραήμ πασά, ο οποίος έφτασε το Νοέμβριο του 1825 στη Στερεά.

Ο σατράπης της Αιγύπτου [ο Ιμπραήμ] διά να εμποδίση αυτά τα βοηθήματα των Ελλήνων [που παρέσχε ο Γαλαξειδιώτικος στόλος] και την μετακόμιση των φαμελιών, έπεμψε [τον Νοέμβριο του 1825] μία μοίρα του στόλου του με στρατεύματα τακτικά και μας άρπαξε περίπου από σαράντα τρεις μπρατζέρες, τα μεν φορτωμένα με γεννήματα και ρούχα μας, τα δε εύκαιρα. Τότε αιχμαλώτισε πολλά γυναικόπαιδα, τα οποία πούλησε στα παζάρια της Αιγύπτου, και δεν άφησε τίποτα όρθιο, αφού κανείς κατακτητής δεν άρρησε πίσω του τόση καταστροφή όση ο Ιμπραήμ.

»Μετά την τρίτη αυτή καταστροφή οι Γαλαξειδιώτες «επήραν τα ολίγα μικρά πλοία και τις φαμελιές τους» και εγκαταστάθηκαν στα παραλιακά χωριά της Κορίνθου (Λουτράκι, Καλύβια, Περαχώρα) και άλλοι στην Αίγινα (προσωρινή πρωτεύουσα του Κράτους). Στην Αίγινα «ευρισκόμενη διά τας περιστάσεις» η Δημογεροντία Γαλαξειδιού, εξέδιδε πιστοποιητικά πλοιάρχου, υπέβαλε αναφορές και κάθε πιστοποιητικό έγγραφο.

»Σ' αυτό το πέλαγος της δυστυχίας «μόνη ορθή και αδούλωτη –γράφει ο Ιω. Μητρόπουλος– έμεινε η γαλαξειδιώτικη ψυχή, η οποία ανεπανόλητος εις παλμόν και εμπειρίαν από καταστροφάς και ολοκαυτώματα επί τριάκοντα τρεις μέχρι τότε αιώνας, θα ενέπνεε και πάλιν αργότερα την πίστιν διά τα νέα πεπρωμένα της μαρτυρικής πολιτείας».

(Συνέχεια στη σελίδα 3)

200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση

(Συνέχεια από τη σελίδα 2)

»Στις 17/29 Σεπτεμβρίου 1827 έγινε η ναυμαχία της Αγκάλης Ιτέας, όπου η νίκη του Frank Abney Hastings (Φραγκίσκος Αμπνεύ Χάστιγξ, Άγγλος φιλέλληνας, 1794-1828) συνετέλεσε στην απελευθέρωση του Κορινθιακού κόλπου. Στη ναυμαχία αυτή σκοτώθηκε ο Ζαφ. Ανατζίτος. Η εν συνεχεία στις 12 Μαρτίου 1829 κατάληψη των φρουριών Ρίου και Αντιρρίου υπό του Αυγουστίνου Καποδίστρια (Κέρκυρα 1778 - Πετρούπολη 1857) συνέβαλε στην πλήρη απελευθέρωση του Κορινθιακού κόλπου.

»Αρχισαν τότε οι Γαλαξειδιώτες να επιστρέφουν στην πατρίδα. Από τις αρχές Ιουνίου 1829 επανεγκατεστάθη και η Δημογεροντία Γαλαξειδίου. Ήσαν πλέον ελεύθεροι.»

Ποια η προσφορά των Γαλαξειδιωτών στον Αγώνα; Ανατρέχουμε και πάλι στο βιβλίο του κ. Α.Ι. Σκιαδά. Την απάντηση που δίνει περιέχει το Ημερολόγιο 2021 τού Δήμου Δελφών.

Η προσφορά των Γαλαξειδιωτών στον Αγώνα

Για τη μεγάλη προσφορά των Γαλαξειδιωτών στην Επανάσταση του 1821, ενδιαφέρουσα είναι η αναφορά του αγωνιστή και δημογέροντα Γαλαξειδίου, Κωνσταντή Δεδούση (1790-1854), πρόξενου Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια. Αναγνώστρες στην εθνοσυνέλευση του Άργους και με το αριθ. 38 έγγραφο διαβιβάσθηκε στον Κυβερνήτη.

Προς τον Έξοχότατον Κυβερνήτην της Ελλάδος

Πρώτος, όστις ύψωσαν την σημαίαν του τιμίου Σταυρού κατά την Στερεάν Ελλάδα και άρπαξαν τα άρματα κατά του εχθρού και κατεπόρθησαν τὰ Σάλανα, με ειδικά των κανονία και πολεμοφόδια έστράφησαν οι Γαλαξειδιώται ταυτοχρόνως και οι γειτονίζοντες Έλληνες, μιμούμενοι τὸ παράδειγμα των, έσυνετέλεσαν και αυτοί εις την πτόσιν των Σαλώνων.

Εις πολλάς σημαντικάς εκστρατείας εις τὴν Στερεάν Ελλάδα, εις πόλιν με δικαιοσύνη και εις ποίαν με τριακοσίους, πάντοτε παρευρέθησαν και ταυτοχρόνως έπολιόρκησαν διά θαλάσσης με τὰ πλοία των τὰ φρούρια Έπάχτου, Καστέλλου και Πάτρας, καθὸς και τὰ εκεί εύρηθέντα εχθρικά πολεμικά πλοία, αλλά ή πολιορκία τῶν φρουριῶν έγινε τόσο στενή, ὅστε έβιάσθησαν οί Τούρκοι νά συμφωνήσουν την παράδοσιν τῶν καστelliῶν Έπάχτου διά γρόσια χιλιάδες πενήντα, αλλά, παρά πάναν έλπίδα, άνεφάνη ὁ Καπετάν πασάς με τὸν στόλον του εις τὰς Πάτρας και έμπόδισε την έκταλσιν της συμφωνίας, μάρτυρες ταύτης της πράξεως, οί Λεβαδίτες και Σαλωνίτες, Σαράντα

έξ πλοία πολεμικά διέοθηον ὁ Καπετάν πασάς εναντίον μας, φέροντας και στρατεύματα δι' απόβασιν δέκα ὀκτώ ὡρας διήρκεσεν ή περσιωτάτης μάχη, ἀλλ' ή απόβασιν τῶν εχθρικών στρατευμάτων διά Εγρᾶς μάς έβίασεν νά τὸν παραχωρήσωμεν την νίκην, διά νά καταβιβασόμεν να φυλάξωμε τὰς οικογενείας μας. Περίπου τῶν έβδομηκοντα πλοίων, καράβια και τινες μπαρτζέρες, αφήσαμεν εις την διάκρινσιν τῶν εχθρῶν, εις τὰ ὅποια εἰχανεν επιβιάσει ὀλην μας την περιουσίαν, μείναντες γυμνοί και ἀφοῦ κατέκαυσεν την πόλιν μας και μερικά πλοία, άνεχώρησε με τὰ έπιλοιτα, και ήμετες, ἀμέσως έπιστρέψαντες ἀπὸ τὰ ὄρη εις την πατρίδα μάς, έστράφημεν σκηνάς και κατασκευάσαμεν νέα πλοία, μπαρτζέρες, αἱ ὁποία εχρησίμευσαν εις μετακόμισιν στρατευμάτων, πολεμοφοδίων και τροφῶν, εἰς την έλευσιν της Έξοχότητός Του.

Εις ὅλας αὐτάς τὰς εκδουλεύσεις Εγρᾶς τε και θαλάσσης δέν έλάβαμεν οὔτε ὀβολόν ἀπὸ τὸ έθνος, ἀλλά ὅλα έξ ἰδίων μας. Εχρησίμευσαν, προσέτι, και εις μετακόμισιν φορμειῶν εις ἀσφαλῆ μέρη, εις τὰς τῶσας έπιδρομάς και έφόδους, τὰς ὁποίας ὁ εχθρός έκαμεν ἀλληλοδιαδόχως εις έκείνα τὰ μέρη, διατροφιμένοι πάντοτε την εύτασίαν και δικαιοσύνην εις τοὺς ἀδελφούς μας χριστιανούς.

Ὁ ασπράτης της Αἴγυπτου, διά νά έμπόδισεν αὐτὰ τὰ βοηθήματα τῶν Έλλήνων και την μετακόμισιν τῶν ραμελιῶν, έπέμψεν μίαν μοίραν τῶν στόλου του με στρατεύματα τακτικά και μάς άρπαξε περίπου ἀπὸ σαράντα τρεῖς μπαρτζέρες, τὰ μεν φορτωμένα με γεννή-

ματα και ρούχα, τὰ δὲ εὐκαιρε αἰχμαλώτισε και γυνακόποιαια.

Έξοχότατε! Αφοῦ εκθέσαμεν την ἀληθινὴν εἰκόνα τῶν εκδουλεύσεών μας και συμφηρονίαν μας, παρακαλοῦμεν, ἀφοῦ λάβη ή σεβαστή Κυβέρνησις τὰς περί τούτων άνηκούσας πληροφορίας, προστρέξωμεν πρὸς τὸν ήμῶν κοινόν πατέρα, τὸν Κυβερνήτην της Ελλάδος, νά λάβη συμπάθειαν εις τῶσους δυστυχεις πατέρας, χήρας και ὀρφανὰ, τῶν ὁποίων οί ἄνδρες και γυνεῖς απέθαναν ενδόξως εις τὸν ἔξωτον ἀγῶνα Εγρᾶς και θαλάσσης, νά διατάξῃ νά έξετασθῶσιν οί λογαριασμοί μας τῶν εξόδων, τῶν εκδουλεύσεων και ζημιῶν μας, νά λάβωμεν την

άνηκουσαν ἀποζημίωσιν πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δυστυχιῶν μας, ὅτι ὁ τόπος μας εἶναι Εγρᾶς και ἄκαρπος, μόνον τὰ πλοία μας ήσαν τὰ μόνα μέσα της ὑπάρξεώς μας.

Και, ἐν τοσούτῳ, 1829 Αὐγούστου 4 ἐν Άργει. Ὁ πληρεξούσιος Γαλαξειδίου Κωνσταντῆς Δεδούσης

Αναστασιος Ι. Σκιαδά. «Το Γαλαξείδι, μία πανάρχαια ναυτική πολιτεία», Αθήνα, 1999, σσ. 132-133.

Η γυναικεία παρουσία στον Αγώνα

Η ιστορία, όπως ξέρουμε, γράφεται από όλους, άνδρες και γυναίκες, επώνυμους και ανώνυμους. Συνηθίζουμε όμως, όταν περιγράφουμε κάποια πολεμικά γεγονότα κατά τη διάρκεια της Επανάστασης, να αναφερόμαστε στους άνδρες ήρωες και μάλιστα τους θυμόμαστε με τα ονόματά τους. Ωστόσο δεν συμβαίνει το ίδιο με τις γυναίκες ηρωίδες. Γι' αυτές λέμε: η Γιώργαινα, του Μήτρου η γυναίκα, οι Σουλιώτισσες, οι Μεσολογγίτισσες. Ελάχιστες καλούμε με τα ονόματά τους, όπως Μαντώ Μαυρογένους. Αλλά η γυναίκα στην Επανάσταση του '21 συνέβαλε εξίσου με τον άνδρα. Οι Γαλαξειδιώτισσες ξεχώρισαν απ' την πρώτη στιγμή. Δυο γυναίκες που διαρκήθηκαν για το ήθος, τη γενναϊότητα και την προσφορά τους στον αγώνα, έχουν όνομα. Είναι οι: Αλεφάντω Ζανιά και η Μαρία Αθανασοπούλου. Μας τις παρουσιάζει και τις δυο στο βιβλίο του «Το Γαλαξείδι. Μια πανάρχαια ναυτική πολιτεία» ο κ. Αναστάσιος Ι. Σκιαδάς. Πρέπει να τις γνωρίσουμε:

Αλεφάντω Ζανιά

«Η Γαλαξειδιώτισσα αυτή ηρωίδα της Επανάστασης του 1821 είναι από τις τραγικότερες μορφές εκείνης της περιόδου. Το πατρικό της όνομα ήταν Αλεφάντω Μπεσίρη. Παντρεύτηκε τον Γεώργιο Ζανιά (ή Τζανιά). Ο άνδρας της ο Ζανιάς σκοτώθηκε τον Μάιο του 1821, πολεμώντας κοντά στην Κυλλήνη. Η νεαρή Αλεφάντω έμεινε χήρα με μια μικρή κόρη. Και όταν το Γαλαξείδι κυριεύθηκε από τους Τούρκους και πυρπολήθηκε, πήρε τα βουνά και σώθηκε μαζί με την κόρη της στον Κάλαμο. Παντού όπου βρισκόταν πολεμούσε τους Τούρκους. Η δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου την βρίσκει μέσα στην πόλη να πολεμά εκδίκουμένη τον θάνατο του άνδρα της. Γενναία, όπως οι περισσότερες Γαλαξειδιώτισσες, η Αλεφάντω με το καριοφίλι στα χέρια πολεμούσε σαν αληθινή αμαζόνα.

Την νύκτα της 10 Απριλίου 1826, η Αλεφάντω ακολούθησε τους γενναίους υπερασπιστές της ιερής πόλης, στην Έξοδο, με όλες τις γνωστές τραγικές συνέπειες. Η Αλεφάντω και η κόρη της, όπως και άλλες γυναίκες, αιχμαλωτίστηκε από τους Τούρκους εκείνη τη βραδυά. «Η Αλεφάντω προσπάθησε στην αρχή να αντισταθή, αλλά όταν οι Τούρκοι την απείλησαν ότι θα σκότωναν την κόρη της, αν επέμενε, η χιλιοβασανισμένη μητρική καρδιά υπέκυψε στην σκληρή της μοίρα».

Και το τραγικότερο, η ίδια και η κόρη της, πουλήθηκαν σκλάβες στην Αλεξάνδρεια. Εκεί έζησε χρόνια την μαρτυρική ζωή της σκλαβιάς και δοκίμασε επί πλέον να δη την κόρη της να αλλαξοπιστεί, ύστερα από απαίτηση του Αιγυπτίου άρχοντα, ο οποίος τις αγόρασε και παντρεύτηκε την κόρη.

Η νοσταλγία της ηρωίδας για την πατρίδα δεν έσβησε, παρά τα βάσανα και το γήρας που είχε έρθει πλέον. Έτσι, στα 1845 η Αλεφάντω επέστρεψε στο Γαλαξείδι. Εδώ έζησε μερικά χρόνια όπου και πέθανε στις 21 Δεκεμβρίου 1864, λησμονημένη και άσημη». (σελ. 112)

Μαρία Αθανασοπούλου

«Μια ιδιαίτερη μορφή που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πολεμική κίνηση των Γαλαξειδιωτών υπήρξε η ηρωίδα Γαλαξειδιώτισσα Μαρία Αθανασοπούλου. Από νεαρής ηλικίας και προεπαναστατικά ακολούθησε τον πατέρα της ιδιοκτήτη μικρού ιστιοφόρου. Επιστρέφοντας από ταξίδι στην Αίγυπτο και Συρία αναμείχθηκε ενεργά στις προετοιμασίες και σε διάφορες πολεμικές επιχειρήσεις με άλλους Γαλαξειδιώτες. Έλαβε μέρος σε διάφορες συμπλοκές με τους Τούρκους και έφτασε μέχρι τη Φθιώτιδα. Τον Ιούλιο του 1821 (ίσως στη μάχη της Άμπλιανης) «συνελήφθη υπό αποσπάσματος του Ομέρ-Βρυώνη, παρά την Βοιωτία». Ο Πασάς αφού την εβασάνισε φρικτά την έκαψε ζωντανή «λαμπάδα στο βωμό της Πατρίδας». (σελ. 109)

αρ. 3120

Ελληνική Πολιτεία

Καταχωρηθέν εις τον κατάλογο των Διπλωμάτων υπ' αριθ. 953

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΔΙΠΛΩΜΑ

Ο Κυβερνήτης της Ελλάδος

Πιστοποιεί ότι το πλοίον Γολέτα ονομαζόμενον Η Ασπασία, υπό τον πλοίαρχον Γαζήν Καλογιάννην, χωρητικότητος τόννων Ελληνικών εβδομηκοντα αρ. 70 είναι ιδιοκτησία του ιδίου πλοίαρχου ως το περί αυτής έγγραφον. Ο δε πλοίαρχος είναι Έλλην γεννημένος εις Γαλαξειδιον κάτοικος της Νήσου Αιγίνης εις τον οποίον δίδεται το παρόν Εμπορικόν Δίπλωμα διά τον υπό την σκέπην της Ελληνικής εμπορικής σημαίας ασφαλή και ελεύθερον πλουν του ιδίου πλοίου, των ναυτών, των επιβατών και των εν αυτώ ειδών. Έχει δε το πλοίον και κανόνια δύο αρ. 2 και δέκα αρ. 10 ψιλά πυροβόλα προς φύλαξίν του. Έχει και ναύτας δέκα τέσσερας αρ. 14 εκτός του πλοίαρχου.

Διορίζονται οι Στόλαρχοι και οι πολεμικοί πλοίαρχοι της Κυβερνήσεως απαξάπαντες να υπερασπίζωνται το πλοίον τούτο, δίδοντες πάσαν βοήθειαν κατά την χρείαν. Παρακαλούνται δε και οι Στόλαρχοι και οι Πλοίαρχοι των φιλικών ξένων Δυνάμεων, και τον πλουν του να μην ενοχλήσουν και ανάγκης τυχούσης πάσαν δυνατήν αντίληψιν να χορηγήσουν.

Εδόθη εκ της Γραμματείας της επικρατείας.

Εν Πόρω τη 14 δεκάτη τετάρτη Ιουνίου 1828, εικοστό ογδόω. (Τ.Σ.) ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας, (υπογραφή ιδιόχειρος).

Το παρόν ισχύει μέχρι τέλους του προσεγγίζοντος μηνός Ιουλίου.

Ο Γραμματεὺς της Επικρατείας (υπογρ.) Σ. Τρικούπης.

Από το βιβλίο του κ. Α.Ι. Σκιαδά είναι το κείμενο «Εμπορικό Δίπλωμα» (σελ. 128) και «Στο Γαλαξείδι το 1825» (σελ. 129).

Στην παρουσίαση των κειμένων έχουμε διατηρήσει την ορθογραφία των πρωτοτύπων.

Στο Γαλαξείδι το 1825

«Και εις Γαλαξειδιον πλήθος κόσμου είχε καταφύγει· η τροφή ήτο άφθονος, ποιμνία υπήρχον περίξ, και το κλίμα υγιές, οι ιχθύες ήσαν εις την ημερησίαν διάταξιν, οι αχινοί και οι πεταλίδες· οι τολμηροί ναυτόπαιδες έσυρον τον Νικόλαον εις τον επί των βράχων εξολοθρευμόν των οστράκων. Φεύ! σχολειόν δεν υπήρχεν· η μάθησις εκεί προς το παρόν θεωρείτο περιττή· μία κόπη και εν δίκτυον ήτο το εκεί εκπαιδευτικόν σύστημα, και ο Νικόλαος μετά ανησυχίας έβλεπεν τον σάκκον των βιβλίων του πλήρη οστράκων με λαμπρούς χρωματισμούς αληθώς. Αλλ' η μοίρα εφθόνησε την μικράν ανάπαυλαν ταύτην, και τον χορτασθέντα στόμαχόν των, και διά μας η απαΐσια φήμη διεδόθη «η τουρκική αρμάδα (στόλος) έρχεται». Τα Γαλαξειδιώτικα πλοία απήραν με τας οικογενείας των εντοπίων, οι δε λοιποί εις τα ὄρη, και εντός της ημέρας δεν υπήρχε πλέον εις την πόλιν ψυχή ζώσα».

Νικόλαος Αθ. Λιδωρίκης

(Από το βιβλίο «Σελίδες τινές της Ιστορίας του Όθωνος»)

- Το 1825 ήταν η χρονιά που τα πάντα ερήμωνε η εκστρατεία του Ιμπραήμ. Το παραπάνω περιστατικό είναι λίγο καιρό πριν το Γαλαξείδι υποστεί τη δεύτερη καταστροφή από τον Ιμπραήμ, το 1825.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

στα γραφεία του Συνδέσμου

και ηλεκτρονικά στους συμβούλους

Αλεξία Ρούλη: stavalexia@yahoo.gr

Ανδρέαδου Τίνα: tandreadou@betaplan.gr

Τσελέ Δημήτριο: dtseles@gmail.com

Χάλκο Γιώργο: ghalko@otenet.gr

Πετρατζά Κέλλυ: kalliope.petratza@hotmail.gr

Κουμπάρουλη Ηλία: ikoumparoulis@hotmail.com

το Ψαλαξείδι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Καραϊσκού 111, 185 32 Πειραιάς

Τηλ.: 210 41.23.528 & 210 41.72.377

Fax: 210 41.23.528

e-mail: syngalax@gmail.com

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΜΟΝΤΑΖ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ

[βιβλιοτεχνία]

Ζωοδ. Πηγής 52Α, Εξάρχεια

Τηλ. 210 38.01.844

e-mail: design@vivliotechnia.gr

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΡΙΑ ΣΤΗ ΝΕΑ

ΥΟΡΚΗ: Λαμπρινή Ρέκκα

Επιστολές και χειρόγραφα, απο-

στελλόμενα προς την Εφημερίδα και

το Σύνδεσμο, για δημοσίευσήν δεν

επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

(Εφημερίδας και Συνδέσμου)

Εσοτερικού ετήσια 25 ΕΥΡΩ

Εξωτ. ετήσια \$ ΗΠΑ 50

ΝΠΔΔ, Τραπεζών 50 ΕΥΡΩ

Δημοσιεύσεις & Διαφημίσεις

για κάθε στίχο 2 ΕΥΡΩ

Γιμή φύλλου 1 ευρώ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ

Ελένη Μαρδάκη

Καραϊσκού 111, 185 32 Πειραιάς

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

IBAN: GR 540110358000035829610837

ALPHA

IBAN: GR 60014012501250020025916

BIC: CRBAGRAA

Κατά την κατάθεση της συνδρομής σας

ηλεκτρονικά παρακαλείσθε να αναγράφετε μόνο

το ονοματεπώνυμό σας ως αιτιολογία.

Σε περίπτωση παράλειψης, αποστείλατε

e-mail στο syngalax@gmail.com

Βιβλιοπαρουσίαση

Ένα ημερολόγιο που αξίζει να προσέξουμε

Κρατώ στα χέρια μου ένα ημερολόγιο, που έφθασε λίγο καθυστερημένα –Μάρτη μήνα–, όμως το θεωρώ δώρο, εκ Δήμου Δελφών ερχόμενο, αφιερωμένο στα 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821 και ακριβώς τη χρονική στιγμή που γιορτάζουμε την επέτειο τής εθνικής παλιγγενεσίας.

Θα σταθώ λίγο σ' ένα απόσπασμα από τον πρόλογο του κ. Νικολάου Κ. Κατσικούλη, Προέδρου τής Επιτροπής Δήμου Δελφών για τα 200 χρόνια από την κήρυξη τής Ελληνικής Επανάστασης:

Φορεσιά τής Μαργιώς Σακελλαρίου, κατά την υποδοχή τού Όθωνα στο Γαλαξίδι. Τον υποδέχθηκε με μια ανθοδέσμη και της χάρισε ένα δαχτυλίδι. Εθνολογικό και Λαογραφικό Μουσείο Χρισσού, συλλογή Ηλία Ε. Γαραδήμου.

«Είναι καθήκον μας, όχι επιδεικτικά και φαντασμαγορικά, αλλά με μεγαλοπρεπή σεμνότητα, να αποτίσουμε φόρο τιμής στους ήρωες τού 1821. Αυτοί έκαναν το χρέος τους στην ιστορία, στην πατρίδα και στις γενιές που τους διαδέχθηκαν και δεν έχουν να ωφεληθούν από τις τιμές μας. Το καθήκον μας έχει αναφορά στο παρόν και στο μέλλον. Χρειάζεται να συνειδητοποιήσουμε και να μάθουν όσοι μας ακολουθούν, ότι η σημερινή ελεύθερη πατρίδα, πριν παζαρευτεί στα γραφεία των διπλωματών, απέκτησε υπόσταση και αξιώσεις αυτοδιοίκησης, επειδή λίγοι εμπνεύστηκαν από έναν ιερό πόθο, οι λίγοι μύησαν πολλούς, οι πολλοί προετοιμάστηκαν και τον «κατάλληλο» καιρο, έτοιμοι να νικήσουν ή να πεθάνουν, ορθώθηκαν απέναντι στο δυνάστη τους και τους συμμάχους τους».

Πράγματι, το ημερολόγιο που έχω μπροστά μου ανταποκρίνεται στις επιδιώξεις του. Είναι ένα επετειακό ημερολόγιο, με τίτλο «200 χρόνια από την Εθνεγερσία του 1821», καλαίσθητο, ελκυστικό, εύρηστο, με πολύ φροντισμένη βιβλιοδεσία και εκτύπωση, σωστή επιλογή κειμένων και εξαιρετικές-καλλιτεχνικές φωτογραφίες. Μέσα από τις σελίδες του περνούν τα πορτραίτα των αγωνιστών τής Στερεάς Ελλάδας και ιδιαίτερα τής Φωκίδας, που συνοδεύονται από σύντομα και περιεκτικά βιο-

γραφικά κείμενα, τα οποία συμπληρώνονται από άλλα που αναφέρονται στα ιστορικά γεγονότα με πεδίο δράσης τη Στερεά. Ανάμεσά τους και ένας αγωνιστής με όπλο το λόγο του: ο Κοσμάς ο Αιτωλός, ο οποίος με το κήρυγμά του δίδασκε τους σκλαβωμένους να μαθαίνουν «τα γράμματα τα ελληνικά», γιατί γνώριζε ότι η παιδεία θα τους κάνει ανθρώπους και τότε θα οδηγηθούν στην ανεξαρτησία. Γι' αυτό και δίκαια κατατάσσεται στον κατάλογο τού νεοελληνικού διαφωτισμού. Η μνεία στον Κοσμά τον Αιτωλό είναι από τις καλύτερες επιλογές τού ημερολογίου. Εντάσσεται μάλιστα στο μήνα Ιανουάριο που γιορτάζονται οι Τρεις Ιεράρχες. Σύμπτωση ή σύνδεση με τους προστάτες των γραμμάτων;

Και μεταξύ τώσων ανδρών επιφανών αναδεικνύεται και μια γυναίκα ηρωίδα: η Γαλαξειδιώτισσα Αλεφάντω Ζανιά, για την οποία πορτραίτο δεν υπάρχει, το υποκαθιστά όμως μια πανέμορφη γυναικεία φορεσιά. Τι πιο ταιριαστό!

Σ' ένα βιβλίο, και πολύ περισσότερο σ' ένα ημερολόγιο επετειακό, μεγάλο ρόλο παίζει ο συνδυασμός κειμένου και εικόνας. Έτσι, εκτός από την τοπική ιστορία, μέσα από τις φωτογραφίες γνωρίζουμε τα μούσεία τής περιοχής, μοναστήρια και ιστορικά μέρη, όπως είναι το Κάστρο των Σαλώνων, χαλκογραφίες και πίνακες ζωγραφικής, που απαθανατίζουν μάχες και ό,τι εντυπωσίασε τον καλλιτέχνη.

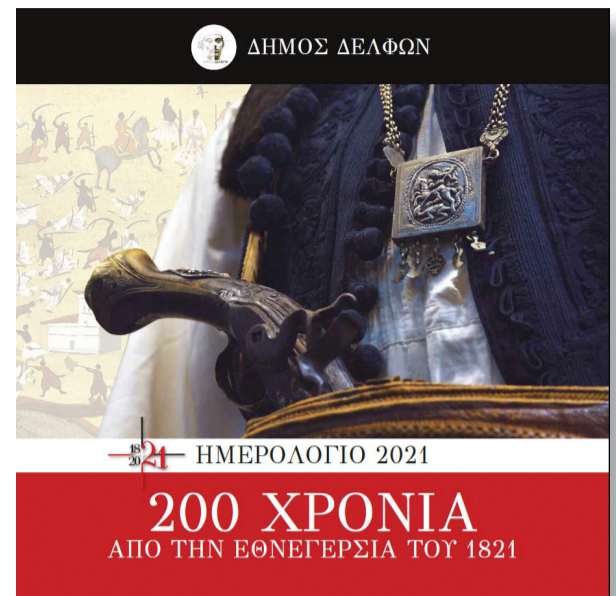
Αυτό το ημερολόγιο μάς προκαλεί να (ξανα)διαβάσουμε ιστορία, να την αγαπήσουμε, να προχωρήσουμε σε μελέτη και αυτογνωσία. Είναι ένα ημερολόγιο που μπορεί να διαβαστεί από όλους. Ενδείκνυται σε μαθητές γυμνασίου και λυκείου και ακόμη σ' αυτούς που φοιτούν στις τελευταίες τάξεις τού δημοτικού. Νομίζω πως, όταν τελειώσει το 2021, δεν θα θα αφήσουμε στην άκρη, επειδή δεν θα έχει σελίδες να γράψουμε. Θα το κρατήσουμε, για να μας ξεναγή στα μονοπάτια τής μνήμης και για να ανατρέχουμε σ' αυτό κάθε φορά που θα νιώθουμε λίγοι και μικροί.

Το ημερολόγιο τού Δήμου Δελφών έχει πετύχει το στόχο του, γιατί δημιουργήθηκε με αγάπη και σεβασμό στην ιστορία.

Συγχαρητήρια σε όλους αυτούς που είχαν την έμπνευση και την επιμέλειά του. Στους κ.κ. Παναγιώτη Ταγκαλή, Δήμαρχο Δελφών, Γεώργιο Δελμούζο, Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Φωκίδας και στην Επιτροπή Δήμου Δελφών αποτελούμενη από τους κ.κ. Νικόλαο Κατσικούλη, Πρόεδρο, Κρυσταλλία Κώνστα, Μαρία Τασιού-Γουργουρή, Λεωνίδα Καραγιάννη, Ηλιούλα Σέββα. Επίσης συγχαρητήρια στην κα Ευθυμία Ζουμά για τη συμβολή της στο λογότυπο των εορτασμών και στους καλλιτέχνες φωτογράφους κ.κ. Ηλία Μασσάρο, Μπάμπη Καρέλη, Παναγιώτη Λαλά, Ευστάθιο Μαντζώρο, Αριστοτέλη Πούρνο, Στράτο Ακτίδη και Άκη Θεοχαρόπουλο. Συγχαίρουμε τέλος τις γραφικές τέχνες ΑΡΧΕ-ΤΥΠΟ, ΒΙ.ΠΕ. Άμφισσας, που ανέδειξαν αυτή την προσπάθεια.

Ευχόμαστε να τύχει της προσοχής τού αναγνωστικού κοινού και ελπίζουμε στο μέλλον να δούμε και άλλα ημερολόγια, όπως υπόσχεται ο κ. Ν. Κατσικούλης, το ίδιο προσεγμένα και ενδιαφέροντα.

Ε.Μ.

Το Χάνι της Γραβιάς. Φωτογραφία Αριστοτέλη Πούρνου.

Ήταν ό Όμηρ Βεργιόνης κι άλλοι πασάδες, δλο διαλεμένο και πολύ άσκερι. Και είς τό χάνι τής Γραβιάς εκλείστη ό Δυσσέας, ό καχός πατριώτης, κι ό Γκούρας κι άλλοι και πολέμησαν μ' αύτεϊνη τήν μεγάλη δύναμιν εκατό ανθρώποι. Και φαίνονται ως τήν σημερον οι τάφοι τών Τούρκων εκεί είς τό χάνι. Και τούς αφάνισαν, και τούς χάλασαν όλα τους τά σχέδια. Και γλύτωσε ό κόσμος, όπου θά σκλάβωναν αύτεϊνοι τούς περισσότερους και μπορούσε να κινυνέψη κι όλη ή πατρίς. Ρούμελη και Πελοπόννησο (ότ' ήταν αυτά τά πρώτα κινήματα), αν προχωρούσανε μέσα και να βγαζων και τούς πολιορκημένους Τούρκους.

Πατρίς, να μακαρίζης γενικώς όλους τους Έλληνες, ότι θυσιάστηκαν διά σένα να σ' αναστήσουνε, να ξαναεπιωθής άλλη μίαν φορά ελεύτερη πατρίδα, όπου ήσουνε χαμένη και σβυσμένη από τόν κατάλογον τών εθνών. Όλους αυτούς να τούς μακαρίζης. Όμως να θυμάσαι και να λαμπρύνης εκείνους όπου πρωτοθυσιάστηκαν είς τήν Ίλαμάνα, πολεμώντας με τόση δύναμη Τούρκων, κ' εκείνους όπου αποφασίστηκαν και κλείστηκαν σε μίαν μαντρούλα με πλιθες, αδύνατη, είς τό χάνι τής Γραβιάς.

Στρατηγού Μακρυγιάννη. «Απομνημονεύματα». Εκδ. Ε.Γ. Βαγιωνάκη, Αθήνα, 1947, σσ. 161-162

Η προσκύνηση του Γένους, έργο Αρχμ. Αμφιλοχίου Καμίση, παρεκκλήσιο αγίου Κοσμά, Ιερά Μονή Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Προσήλου.

«Και αν δεν έμαθετε οι πατέρες, να σπουδάξετε τά παιδιά σας, να μανθάνουν τά ελληνικά, διότι και ή Έκκλησία μας είνε είς τήν ελληνικήν. Και αν δεν σπουδάσης τά ελληνικά, αδελφέ μου, δεν ήμπορεις να καταλάβης εκείνα όπου όμολογει ή Έκκλησία μας. Καλύτερον, αδελφέ μου, να έχης ελληνικόν σχολειον είς τήν χώραν σου, παρά να έχης βρούσες και ποτάμα: και ώσαν μάθης τό παιδι σου γράμματα, τότε λέγετε άνθρωπος.»

Και διά τοϋτο πρέπει να στερεώνετε σχολεία ελληνικά, να φωτιζονται οι άνθρωποι: διότι διαβάζοντας τά ελληνικά τά ήϋρα όπου λαμπρύνουν και φωτίζουν τόν νούν τοϋ μαθητοϋ ανθρώπου. Καθώς φωτίζει ό ήλιος τήν γήν, όταν είνε ξαστεριά, και βλέπουν τά μάτια μακρυνά, έτσι βλέπει και ό νοϋς τά μέλλοντα: απεικάζουν όλα τά καλά και τά κακά, φυλάγονται από κάθε λογής κακόν και άμαρτίαν.»

Διδαχές Πατροκοσμά.

«Ένας δικός μου αγωνιστής μου έφερε και μου διάβασεν ένα παλαιόν χαρτί, που έγραψεν ό κοντομερίτης μου Άγιος παπάς, ό Κοσμάς ό Αιτωλός, Τόν εκρέμασαν είς ένα δένδρον Τούρκου και Έβραϊου, διότι έτρεχεν ό εύλογημένος παντού και έδίδασκεν Έλλάδα, Όρθοδοξία και Γράμματα.»

Ιωάννης Μακρυγιάννης, Α. Χαριστινή. «Μακρυγιάννης». Αθήνα 2020, σ. 78.

Η αναφορά μας στα 200 χρόνια από την Επανάσταση θα συνεχιστεί και στα επόμενα φύλλα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΟΥ (Ταχυδρομικές προσφορές των Γαλαξειδιωτών στον αγώνα του 1821)

Το κείμενο που ακολουθεί δημοσιεύθηκε τον Απρίλιο του 1977 στην εφημερίδα «το Γαλαξειδί», αρ. φύλλον 332, από τον συμπολίτη μας κ. Θεόδωρο Γιαννίτση. Αναφέρεται στη συμβολή των Γαλαξειδιωτών γραμματοκομιστών στον αγώνα του 1821, καθώς και στην ιστορία του ταχυδρομείου στο Γαλαξειδί. Αξίζει να μνημονεύουμε αυτούς τους «μικρούς ήρωες» τους γραμματοκομιστές, παράλληλα με τους μεγάλους της Επανάστασης. Έβαλαν κι αυτοί το λιθαράκι τους για την ανεξαρτησία του έθνους, είναι αναπόσπαστο μέρος της ιστορίας μας και τους οφείλουμε την ελευθερία και γι' αυτό την ευγνωμοσύνη μας.

Εκτός από τις πολεμικές, πολιτικές και ναυτικές δραστηριότητες, που ανέπτυξαν οι Γαλαξειδιώτες πριν και κατά τη διάρκεια του αγώνα της ανεξαρτησίας, υπάρχουν και άλλες. Μια τέτοια δραστηριότητα είναι και η βοήθεια του Γαλαξειδιού στα δύσκολα εκείνα χρόνια, για τις ταχυδρομικές εξυπηρετήσεις των πολεμιστών.

Μιας και υπάρχουν ορισμένα στοιχεία, που ίσως να μην έχουν δημοσιευθεί ή ακόμα να έχουν λησμονηθεί, θεωρούμε σκόπιμο να ασχοληθούμε με την προσφορά των Γαλαξειδιωτών σε έμπυχο και άμπυχο υλικό, για τη μεταφορά μηνυμάτων, επιστολών στα χρόνια της μεγάλης Επανάστασης του Γένους ως και για την ίδρυση του ταχυδρομείου Γαλαξειδιού, που είναι από τα πρωτοσυσταθέντα.

Στα προ της επανάστασης χρόνια ταχυδρομεία, με τη σημερινή τους μορφή, δεν υπήρχαν στην Ελλάδα και η ανταλλαγή μηνυμάτων, επιστολών, δεμάτων κ.λπ. γινόταν με ταξιδιώτες ή ιδιωτικούς ταχυδρόμους.

Στη διάρκεια του αγώνα δημιουργήθηκε η ανάγκη μεταφοράς μηνυμάτων, εγγράφων και μάλιστα με την πιο δυνατή ταχύτητα, ασφάλεια λόγω των τότε περιστάσεων και αναγκών.

Από τα πρώτα χρόνια αρχίζει η προσφορά του Γαλαξειδιού και στον ταχυδρομικό τομέα προς την τότε προσωρινή Διοίκηση της Ελλάδος. Τούτο φαίνεται από το υπό αριθμό 42 Νομοθέτημα του βουλευτικού σώματος της 26 Φεβρουαρίου 1822 προς τον Πρόεδρο του εκτελεστικού. Και γράφει:

«Προσωρινή Διοίκησης της Ελλάδος - Το Βουλευτικόν - Προς τον Εκλαμπρότατον Πρόεδρον του Εκτελεστικού.

Επειδή η Διοίκησης χρήζει να αποστείλει εις πολλά και διάφορα μέρη ταχείας και αναγκαίας ειδήσεις και διαταγάς, καθώς και δέχεται, εκρίθη ομοφώνως παρά πάντων εν τη σημερινή συνελεύσει ίνα εκδοθή διαταγή παρά της Διοικήσεως, εις μεν την Πελοποννησιακήν Γερουσίαν να εξοικονομήση, εις δε τον Άρειον Πάγον να εξοικονομήση ομοίως από τας επαρχίας του δέκα πέντε άλογα και να στείλη ενταύθα, έτι και δύο γαΐτας Γαλαξειδιώτικας, δια κουριέρας της Διοικήσεως, και δη καθυποβάλλει αυτό εις την επίκρισιν του Εκτελεστικού. Τη 26 Φεβρουαρίου 1822, εν Κορίνθω Ο Αντιπρόεδρος κ.λπ. (από τα αρχεία της Ελληνικής Παλιγγενεσίας).

Με το πιο πάνω έγγραφο φαίνεται ότι ζητήθησαν «δύο γαΐτες Γαλαξειδιώτικες, διά κουριέρας της Διοικήσεως».

Από το ημερολόγιο του Ν. Καρόρη (ή Καρόρη), αγωνιστή της επανάστασης, που γράφει τα γεγονότα από 29 Ιουνίου 1824 ως 11 Απριλίου 1827, για την πολιορκία της Ακροπόλεως, διαβάζουμε:

«30 Σεπτεμβρίου (1826). Την αυτήν ημέραν, πληροφορηθείς ο Γκούρας ότι οι στρατιώται του..... προέτρεψε τον κ. Στάθην να εκβή το εσπέρας, να υπάγη εις το έξω στρατόπεδον, να ενεργήση ταχείαν. Ο Σ. Στάθης αποφάσισε και έγειναν τα αναγκαία γράμματα..... Αντ' αυτού λοιπόν απεφασίσθησαν δύο άλλοι στρατιώται, ο Νίκος Γαλαξειδιώτης και Νταλαμάγκας, να υπάγωσιν...»

9 Οκτωβρίου. Την νύκτα εφάνησαν έξωθεν δύο γραμματοφόροι, ο Ηλίας Γαλαξειδιώτης και Αγγελής Γκάγκαρης..... Έφεραν και αυτοί διάφορα γράμματα...

10 Δεκεμβρίου. Την νύκτα εδοκίμασε πάλιν ο γραμματοκομιστής Ηλίας (Γαλαξειδιώτης)...

11 Δεκεμβρίου. Την νύκτα ο γραμματοκομιστής Ηλίας πάλιν εξεκίνησε συνοδευόμενος και από άλλους στρατιώτας..... Εδοκίμασε δε έπειτα και άλλος Γαλαξειδιώτης Ηλίας, υποσχόμενος αυτός να περάση...

3 Φεβρουαρίου (1827). Δύο νέοι, Λουκάς Μωραΐτης, Αθηναίος, και Ηλίας, Γαλαξειδιώτης.....

να υπάγωσιν και εις αυτούς εδόθησαν έγγραφα σημεία, διά να μας αποκριθούν έξωθεν. Περιπλέον τους εδόθη μία περιστερά να την απολύσουν εκείθεν με χαρτί πάνω της.....»

17 Μαρτίου. Την νύκτα περί τας 7 ώρας έφθασαν εις το φρούριον διά της πόλεως πεζοί, ο Γιάννης Κουντουριώτης και Ηλίας Γαλαξειδιώτης, φέροντες έξωθεν γράμματα της Διοικήσεως, του Γεν. Αρχηγού Καραϊσκάκη.....»

Το ημερολόγιο του Ν. Καρόρη μάς δείχνει τη συμμετοχή τριών Γαλαξειδιωτών (ο Νίκος και άλλοι δύο με το όνομα Ηλίας), για τη μεταφορά μηνυμάτων ή εγγράφων, και μάλιστα στις πιο επικίνδυνες αποστολές. Άλλοτε έφεραν σε πέρας την αποστολή τους και άλλοτε όχι. Τώρα, ποια είναι τα επίθετα των Γαλαξειδιωτών του ημερολογίου δεν κατορθώσαμε να τα εντοπίσουμε. Δεν ξέρουμε αν κανείς μπορεί να μας πληροφορήσει.

Το Ταχυδρομείο με τη σημερινή του σχεδόν μορφή ιδρύθηκε το 1836 μαζί με τα ταχυδρομικά Γραφεία Δίβρης, Λίμνης (Εύβοιας), Μήλου, Ίου. Η εποπτεία του είχε ανατεθεί στην αρχή στον τότε υγειονόμο και στη συνέχεια διορίστηκε υπάλληλος με τακτικό μισθό, πράγμα που είχαν μόνο 40 ταχυδρομεία, ενώ τα υπόλοιπα διευθυνόντουσαν από ιδιώτες με αντιμισθία. Αυτό σημαίνει ότι είχε αξιολογη ταχυδρομική και κοινωνιακή κίνηση. Τότε, η σημερινή Ιτέα ήταν ένα μικρό χάνι με ένα και μοναδικό οίκημα.

Τα πρώτα ταχυδρομικά Γραφεία ιδρύθηκαν από τον Ι. Καποδίστρια το 1828 ενώ της Αθήνας το 1834. Το 1861 γίνεται η πρώτη έκδοση ελληνικών γραμματοσήμων, οι περιφημες μεγάλες κεφαλές του Ερμή.

Από τις έρευνες που κάνει ο κ. Ευθ. Γουργουρής μας πληροφορεί με το υπό αριθμό 1189/8-7-1872 έγγραφο του επάρχου Παρνασσίδος προς το Δήμαρχο Γαλαξειδιού, με σχετική συνοδευτική διαταγή του Υπουργού εσωτερικών Β. Ν. Νικολοπούλου, ο τηλεγραφικός υπάλληλος Κ. Πλαστήρας υπήρξε ο πρώτος υπάλληλος του τηλεγραφείου και ότι επιβλέπει την εγκατάσταση της πρώτης τηλεγραφικής γραμμής το 1872 στο Γαλαξειδί.

Επίσης τού δινόταν η εντολή για την ανεύρεση καταλλήλου οικήματος για το τηλεγραφικό γραφείο Γαλαξειδιού. Βέβαια την εποχή εκείνη δεν ήταν χωρισμένες οι υπηρεσίες όπως είναι σήμερα αλλά ένα και το αυτό γραφείο με το ταχυδρομείο.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ
Υπάλληλος ΕΛ-ΤΑ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ

Ο καπιτάν Γιάννης Μητρόπουλος από το Γαλαξειδί στην πτώση του κάστρου των Σαλώνων (Άμφισσα). Στην κορυφή βρίσκεται το Γαλαξειδί από όπου προέρχεται και μπροστά του βρίσκεται το κάστρο όπου τοποθετεί τη σημαία της Ελευθερίας. Ο τίτλος του έργου είναι «Θα κάμωμεν το Πρέπον». Διάσταση: 102cm X 0,72cm Τέμπρα-πλαστικό, έργο του Γιώργου Μηνά του Γαλαξειδιώτη

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ

Ο ζωγράφος Γιώργος Μηνάς, ο «Γαλαξειδιώτης» γεννήθηκε το 1955 στον Πειραιά και από το 1980 ζει στο Γαλαξειδί, όπου διατηρεί το art cafe «Λιοτρίβι». Είναι μέλος των συλλόγων «Καλλιτεχνών Σ.Κ.Ε.Τ.Κ.Ε.» και «Καλλιτεχνών Ελλάδος». Έχει κάνει πολλές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έργα του κοσμούν υπουργεία, δημοτικά μέγαρα, διοικητήρια περιφερειών, πινακοθήκες, ιδιωτικές συλλογές κ.α.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας νιος περήφανος
νιος αντρωμένος
το λάβαρο της λευτεριάς
κρατά συγκινημένος

Και το υψώνει στα Σάλωνα
στο κάστρο στην κορυφή του
και είναι ασυγκράτητη
στα στήθια η ορμή του

Ατρόμητος πολεμιστής
τούτο το παλικάρι
που ύψωσε το λάβαρο
της χώρας το καμάρι

Μητρόπουλο τον λέγανε
κι ήταν Γαλαξειδιώτης
η Άμφισσα τον αγαπά
σαν νά'ναι παιδί δικό της

Εκεί κυματίζει ανέγγιχτο
σε όλους να θυμίζει
ότι η ψυχή του Έλληνα
ποτέ της δεν λυγίζει.!!!

Αφιερωμένο, με ιδιαίτερο σεβασμό
και τιμή, στη μνήμη των ηρώων
που έδωσαν το αίμα τους για την
απελευθέρωση του έθνους μας!

Σχίζας Γιάννης
Γαλαξειδί 5-4-2019

**Η ΖΩΗ είναι ΓΥΝΑΙΚΑ,
η Ελπίδα, η Χαρά, -
Γιορτή όλο τον χρόνο
Μάνα, Αδελφή και Φίλη, Σύζυγος
Νοικοκυρά, καταπιεσμένη ή όχι,
πάντα Αρχόντισσα Κυρά**

Η 8η τού Μάρτη, ημερομηνία Σύμβολο, αφιερωμένη σε όλες τις γυναίκες που έδωσαν και δίνουν καθημερινά Μικρούς και Μεγάλους Αγώνες για Δικαιοσύνη, Ισότητα, Ελευθερία. Είναι Ημέρα κόσμημα αφιερωμένη στις γυναίκες που γκρινιάζουν, αγαπούν, στηρίζουν, επιθυμούν, που μπορούν να φοβούνται αλλά πολεμούν και στο τέλος κερδίζουν... Στις γυναίκες, λοιπόν, εκείνες που έχουν ένα μόνο ελάττωμα «ΞΕΧΝΑΝΕ όΤΙ ΑΞΙΖΟΥΝ».

Δεν πρέπει, λοιπόν, να ξεχνάμε τους αγώνες των πρωτοπόρων εκείνων εργατριών κλωστοϋφαντουργείων στη ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ το 1851 που τόλμησαν να κατέλθουν σε απεργία διαμαρτυρούμενες για τις άθλιες συνθήκες που βίωναν, όπως ρυπαρά κτήρια, 16 ώρες εργασίας την ημέρα και με μισθούς σημαντικά κατώτερους των ανδρών. Οι διαδηλώσεις εκείνες, βάφθηκαν με αίμα και οι εργοδότες προχώρησαν σε ομαδικές απολύσεις. Οι αγώνες τους όμως συνεχίστηκαν με φωτεινές επιβραβεύσεις τη θεσμοθέτηση το 1977 του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ΠΟΥ ΚΑΛΕΣΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, ΝΑ ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ την ημέρα της αναγνώρισης των δικαιωμάτων της γυναίκας για ισότητα και αξιολόγηση, στις 8 τού ΜΑΡΤΗ. Το κάλεσμα αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την καθιέρωσή της το 1910 και εορτάστηκε για πρώτη φορά το 1911.

(Συνέχεια στη σελίδα 6)

Η ΖΩΗ είναι ΓΥΝΑΙΚΑ

(Συνέχεια από τη σελίδα 5)

Στην Ελλάδα η υπέρμαχος των γυναικείων Δικαιωμάτων Καλλιρόη Παρρέν εξέδωσε το περιοδικό «Η Εφημερίς των Γυναικών» το 1955 μέσω του οποίου έκανε τον δικό της αγώνα συσπειρώνοντας τις Ελληνίδες της εποχής εκείνης για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους, όπως το δικαίωμα τής ψήφου που νομοθετήθηκε και τον επόμενο χρόνο γυναίκα εκλέχτηκε στα πολιτικά δρώμενα, με αποκορύφωση την κατοχύρωση το 1975 που έγινε η αρχή τής Ισότητας των δυο φύλων στο Σύνταγμα του Ελληνικού Κράτους.

Έχει διανυθεί πολύς δρόμος αγώνων των γυναικών για την αναγνώριση και τη δικαίωση τους στην Ελλάδα και παγκοσμίως. Φορείς, όπως η Γενική Γραμματεία Ισότητας Γυναικών, άλλων οργανώσεων συλλόγων και ενώσεων καθημερινά δημιουργούνται για τις περαιτέρω διεκδικήσεις... όπως η ισότιμη και αντικειμενική επιλογή θέσεων στον τομέα τής εργασίας, στην αμοιβή τους, στα κέντρα δημιουργίας αποφάσεων. Ίσα δικαιώματα στην οικογένεια, στην προστασία τους από κάθε μορφή βίας του σώματος και της προσωπικότητάς τους. Διεθνείς Οργανισμοί όπως ο ΟΗΕ διατυμπανίζουν πλέον ότι η Χειραφέτηση των Γυναικών είναι Χειραφέτηση τής Ανθρωπότητας και τα γυναικεία δικαιώματα είναι Ανθρώπινα Δικαιώματα. Και προσθέτουν ότι ο πλανήτης πρέπει να αγωνιστεί για το όραμα ενός κόσμου –το ήμισυ και άνω είναι οι γυναίκες– όπου κάθε γυναίκα και κάθε κορίτσι θα μπορούν να κάνουν τις επιλογές τους στα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα, χωρίς βία και διακρίσεις.

Πολλά τα μηνύματα και οι κινητοποιήσεις των γυναικών και την ημέρα τού Εορτασμού τής 8ης ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 2021 εν μέσω της πανδημίας του covid-19. Σε όλα τα μέρη τού κόσμου οι γυναίκες πέρασαν τη σκέψη τους και τα αισθήματα στις διαδηλώσεις τους τα χρώματα που τις αντιπροσωπεύουν. Το Μωβ χρώμα για ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ και ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ, το Πράσινο για την ΕΛΠΙΔΑ και το Λευκό για την καθαρότητα της ΣΚΕΨΗΣ και της ΨΥΧΗΣ. (Ιστοσελίδα τής Παγκόσμιας Ημέρας τής Γυναίκας).

Μήνυμα αφιερωμένο και ελπιδοφόρο ως είναι ακόμη μια χρονιά η 8η του Μάρτη σε όλες εκείνες τις γυναίκες όπου εκεί ανάμεσα από ένα δάκρυ κι ένα χαμόγελο βρίσκουν πάντα τη δύναμη να αγωνίζονται και να νικούν... στα κοινωνικά και πολιτικά θέματα χωρίς βία και διακρίσεις.

ΓΥΝΑΙΚΑ

της Δράσης, της Προσφοράς, της Ειρήνης, της Γνώσης, της Θυσίας
ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΑΒΕΣ μέσα απο τις καρδιές όλων μας.

ΧΡΟΝΙΑ ΜΑΣ ΠΟΛΛΑ

Ρένα Καμβύση

200^Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ
1821-2021

Χρονιά Πολλά Έλληνες!

«Υπέρ Πίστewς και Πατρίδας»
«Ελευθέρια ή Θάνατος»

Η παγκόσμια κάλυψη όλων των εορτασμών της 200ης Επετείας της Ελληνικής Ημέρας Ανεξαρτησίας, 25 Μαρτίου 2021, ήταν συγκλονιστική. Ανύψωσε το πνεύμα μεταξύ όλων μας, των Ελλήνων και των Φιλελλήνων. Καθώς γιορτάζουμε την Ημέρα Ελληνικής Ανεξαρτησίας κατά τη διάρκεια αυτού του 2ου έτους περιορισμών της πανδημίας COVID χωρίς παρέλαση, έρχονται στο μυαλό αγαπημένες αναμνήσεις παρελάσεων του παρελθόντος. Μας έλειψε ο ενθουσιασμός και η έμπνευση της νεολαίας μας, ντυμένοι με τις παραδοσιακές φορεσιές των Ευζώνων, της Αμαλίας και των Βρακοφόρων. Η συμμετοχή τους στις παρελάσεις έφερε στη ζωή το όραμα των Ελλήνων για ανεξαρτησία, ελευθερία και δημοκρατία. Παρακάτω, ένα νοσταλγικό βίντεο, του Έβαν Κούκιου, της Παρέλασης την Ημέρας Ελληνικής Ανεξαρτησίας στο Ντιτρόιτ το 2012. Αναδεικνύει το ελληνικό πνεύμα και δύναμη. Στην παρέλαση αυτή το 2012, συμμετείχαμε με την Περιφέρεια τής Πελοποννήσου. Η εκπροσώπηση της περιοχής ήταν το διαβόητο χορευτικό συγκρότημα από το Αίγιο, με το Μητροπολίτη Καλαβρύτων-Αιγιάς Αμβρόσιο. Αυτή η βαρυσήμαντη περίσταση περιλάμβανε την ευλογία και την τελετή αγιασμού των εγκαινίων του Ελληνικού Μουσείου του Μίσιγκαν, το Συμπόσιο των Βραβείων Ελληνικής Κληρονομιάς σε Banquet το Σάββατο βράδυ, την δεξιοδοσία στον καθεδρικό ναό τού Ευαγγελισμού τού Ντιτρόιτ το πρωί της Κυριακής και την παρέλαση που ακολούθησε στην Ελληνική πόλη του Ντιτρόιτ.

Μοιράζομαι το ελληνικό πνεύμα!

Ζήτω η Ελλάδα!

<https://youtu.be/XfSIVNf3eNk>

George Reganis (Δημογιάννης)

Πρόεδρος Επιτροπής Ημέρας Ελληνικής Ανεξαρτησίας τού Ντιτρόιτ, 2000-2014

Πρόεδρος Επιτροπής Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού τής Ελληνορθόδοξης Μητρόπολης Ντιτρόιτ

Εικόνα από το παρελθόν. Παρέλαση στο Γαλαξίδι την 25η Μαρτίου, δεκαετία του '60. Τα αγόρια με τη φουστανέλα και το φέσι και τα κορίτσια με παραδοσιακή στολή. Από το αρχείο τής Ελένης Μαρδάκη.

Σημείωση: Δεν ήταν δυνατόν να αποκοινοποιήσουμε το βίντεο ώστε να δείτε τις φωτογραφίες.

Φύλλα τής Εφημερίδας τής Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) σχετικά με το Γαλαξίδι. Μέρος 4ο

Στο πλαίσιο τών σκοπών τού Συνδέσμου μας, που είναι η ανάδειξη τής Τοπικής μας Ιστορίας και Παράδοσης, έχει γίνει προσπάθεια να εντοπισθούν στην Ιστοσελίδα τού Εθνικού Τυπογραφείου όσο το δυνατόν περισσότερα ΦΕΚ, τα οποία να περιέχουν στοιχεία για το Γαλαξίδι. Πιστεύουμε ότι από το περιεχόμενο αυτών των ΦΕΚ προκύπτουν σημαντικά στοιχεία για την Ιστορία τού Γαλαξειδιού. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι φαίνεται πώς λειτουργούσαν οι υπηρεσίες κατά την ένδοξη εποχή τών ιστοφύλων και πώς συρρικνώθηκαν στη συνέχεια, ότι δίδονται ονόματα και διακρίσεις Γαλαξειδιωτών από τη δεκαετία τού 1830 και μετέπειτα, και πολλά άλλα. Το σημαντικότερο όμως κατά την άποψή μας είναι ότι όλες οι πληροφορίες αυτές είναι 100% έγκυρες, αφού έχουν δημοσιευτεί σε ΦΕΚ.

Στη συνέχεια έχουμε ομαδοποιήσει όσο είναι δυνατόν τα ΦΕΚ αυτά, και σε κάθε φύλλο τής εφημερίδας μας δημοσιεύουμε στοιχεία που να ενημερώνουν κάθε ενδιαφερόμενο για τα θέματα που πραγματεύονται τα σημαντικότερα ΦΕΚ της κάθε ομάδας. Σημειώνεται ότι σε πολλές περιπτώσεις, στην παρουσίαση των θεμάτων που περιέχονται στα ΦΕΚ, έχουμε από επιλογή μας διατηρήσει την αρχική διατύπωση και ορθογραφία (εκτός από τη λέξη Γαλαξίδι, που γράφουμε πάντα το ξει με ει, ανεξάρτητα πώς είναι γραμμένο στα αντίστοιχα ΦΕΚ). Είναι βέβαιο ότι όσο και αν έχουμε ψάξει, σίγουρα θα υπάρχουν και άλλα σχετικά ΦΕΚ σε κάθε ομάδα. Εάν λοιπόν, κάποιος αναγνώστης επιθυμούν, είτε να συμπληρώνουν στοιχεία, είτε να τους δίδονται διευκρινίσεις, θα θέλαμε, με μεγάλη μας χαρά, να επικοινωνούν μαζί μας.

Στο παρόν φύλλο, θα παρουσιάσουμε τα ΦΕΚ που εμπεριέχουν στοιχεία για Επαγγελματικές Σχολές στο Γαλαξίδι, από τον καιρό τών караβιών μέχρι σήμερα.

Γιώργος Χάλκος

ΦΕΚ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΣΤΟ ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

A/A	ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΓΑΛΑΞΙΔΙ	ΦΕΚ	ΣΕΛΙΔΑ
ΦΕΚ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΓΑΛΑΞΙΔΙΟΥ (1867-1883)			
1	Σύστασις Ναυτικού Σχολείου Γαλαξειδιού	28A/04-05-1867	204
2	Απαλάσσεται τής Υπηρεσίας ο εν Γαλαξειδίω διδάσκαλος τής Ναυτικής Ευθύμιος Καβάσιλος, ως μη δυνάμενος πλέον ένεκα των πασχόντων οφθαλμών του να διδάσκη. Διορίζεται αντί τούτου ο Δ. Α. Ζαγοράς επί μηνιαίω μισθώ δραχμών 150	16A/22-02-1879	83
3	Σύστασις εν Γαλαξειδίω Εμπορικής Ναυτικής Σχολής δευτέρου βαθμού	87A/27-08-1882	465
4	Διορίζεται διδάσκαλος Ναυτικής και Κυβερνητικής εν τη Εμπορική Ναυτική Σχολή ο Δημήτριος Ζαγοράς με μηνιαίον μισθόν δραχ. νέων 135	163A/11-11-1882	1069
5	Διορίζεται διδάσκαλος Κυβερνητικής εν τη Εμπορική Ναυτική Σχολή ο Βσίλειος Α. Τρίτσος με μηνιαίον μισθόν δραχμών νέων 180	22A/19-01-1883	139
6	Διορίζεται Κλητήρ εν τη εν Γαλαξειδίω Εμπορική Ναυτική Σχολή ο Κωνσταντίνος Πορτούλας με μηνιαίον μισθόν δραχμών νέων 45	64A/21-02-1883	370
7	Απολύεται το προσωπικόν τής εν Γαλαξειδίω Εμπορικής Ναυτικής Σχολής (οι διδάσκαλοι Δημήτριος Ηλία Ζαγοράς, Βασίλειος Τρίτσος, και ο κλητήρ Κωνσταντίνος Πορτούλας), διότι από της ιδρύσεώς της δεν προσήλθεν επαρκής αριθμός μαθητών	218A/02-06-1883	1226, 1227
ΦΕΚ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΚΥΡΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΤΟ ΓΑΛΑΞΙΔΙ (1969-1973)			
1	Μεταφορά τής Αγροτικής μεταβατικής Οικοκυρικής σχολής από το Καλέντζι Ιωαννίνων στο Γαλαξίδι	108A/12-06-1969	869
2	Η Αγροτική μεταβατική Οικοκυρική σχολή Γαλαξειδιού μεταφέρεται στην Άμφισσα	225A/22-09-1973	1969
ΦΕΚ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΣΧΟΛΗ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΓΑΛΑΞΙΔΙΟΥ (1986-1990)			
1	Ίδρυση Ανώτερης Δημόσιας Σχολής Δοκίμων Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού ειδικότητας Πλοιάρχων Γαλαξειδιού	91A/10-07-1986	2399
2	Κατάργηση Ανώτερης Δημόσιας Σχολής Εμπορικού Ναυτικού Γαλαξειδιού	143A/32-10-1990	1214
ΦΕΚ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΓΑΛΑΞΙΔΙΟΥ (1991-ΣΗΜΕΡΑ)			
1	Ίδρύεται Τεχνική-Επαγγελματική Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών (ΤΕΣΤΕ) στο Γαλαξίδι με τις ακόλουθες ειδικότητες: (α) Ξενοδοχειακή-Εστιατορική Τεχνική, (β) Μαγειρική Τέχνη, (γ) Ζαχαροπλαστική Τέχνη	190A/12-12-1991	3257
2	Μετατρέπονται τα Τ.Ε.Ε. Τουριστικών Επαγγελματιών Γαλαξειδιού σε Επαγγελματική Σχολή (ΕΠΑΣ) Ο.Τ.Ε.Κ. με τις εξής ειδικότητες: (α) Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Υπηρεσιών, (β) Μαγειρικής Τέχνης	1526B/18-10-2006	20339
3	Αποφασίζεται η λειτουργία Οικοτροφείου στην Επαγγελματική Σχολή (ΕΠΑΣ) Γαλαξειδιού τού Υπουργείου Τουρισμού	1817B/25-07-2013	25680
4	Ίδρυση στο Γαλαξίδι Δημόσιου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Τουρισμού, με ειδικότητες: (α) Τεχνικός Τουριστικών Μονάδων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας, (β) Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης-Αρχιμάγειρας (chef)	2107B/31-07-2014	26549, 26550

Κοινωνικά – Δωρεές – Συνδρομές

Γεννήσεις

Η Σοφία Τσελέ, κόρη τού Δημητρίου Τσελέ, αντιπροέδρου τού Συνδέσμου μας, και της Μαρίας Τσελέ και ο σύζυγός της Νικόλας Γκουλιόπουλος απέκτησαν αγοράκι.

Το ζεύγος Ματθαίου Σκαφτούρου και Δανηλίας Μπασοπούλου απέκτησε αγοράκι.

Στους ευτυχείς γονείς ευχόμαστε να ζήσουν τα νεογέννητα.

Γάμος

Στο Κοινοτικό Γραφείο Γαλαξειδίου έγινε ο πολιτικός γάμος της Δέσποινας Χατζηγιάννη του Ιωάννη με τον Σπυρίδωνα Παγώνη του Γεωργίου, το γένος Αγραφιώτου.

Τους ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Πένθη

Απεβίωσε στην Αθήνα όπου και κηδεύτηκε ο Γεώργιος Πατρινέλης Νομικός Σύμβουλος τού κράτους. Ήταν γιος της Γαλαξειδιώτισσας Λιλής Μπακογιώργου.

Απεβίωσε στο Γαλαξειδί όπου και κηδεύτηκε ο Κώστας Ι. Μαρδάκης (Κολιάς).

Απεβίωσε στην Αθήνα όπου και κηδεύτηκε ο Ιωάννης Σπύρου Κωστόπουλος, Επίτιμος Πρόεδρος τού Δ.Σ. της Alpha Bank. Ως πρόεδρος τής εν λόγω τράπεζας, φίλος τού αείμνηστου Προέδρου τού Συνδέσμου μας Άλκη Καμμένου, ενίσχυσε οικονομικά την ανακαίνιση τού Πνευματικού μας Κέντρου «Σπίτι των Νέων» όταν του ζητήθηκε η προσφορά του.

Με σεβασμό εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη τού Συνδέσμου μας στη μνήμη του.

Απεβίωσε στον Πειραιά όπου και κηδεύτηκε ο Οδυσσεάς Νικολάου Ποιντικός.

Στους οικείους τους εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η Πρόεδρος και το Δ.Σ. του Συνδέσμου Γαλαξειδιωτών ευχαριστούν θερμά τον κ. Γεώργιο Ν. Κουτοκλήνη για τη δωρεά στο Σύνδεσμο τού βιβλίου του «Η Συμβολή τής Φωκίδας στον Ιερό Αγώνα 1821-1830». Του εύχονται να είναι υγιής και δημιουργικός.

ΚΑΠΟΙΟΙ είπαν...

Αργοπεθαίνει
όποιος δεν ταξιδεύει
όποιος δεν διαβάζει
όποιος δεν ακούει μουσική
όποιος δεν συμφιλιώνεται με τον εαυτό του
όποιος δεν επιτρέπει να τον βοηθήσουν
όποιος περνάει τις μέρες του παραπανούμενος για την τύχη του.
Αργοπεθαίνει
όποιος εγκαταλείπει μια ιδέα του πριν την αρχίσει
όποιος δεν ρωτά για πράγματα που δεν γνωρίζει

ΠΑΜΠΛΟ ΝΕΡΟΥΝΤΑ

Δωρεές στο Σύνδεσμο Γαλαξειδιωτών

Για τις ανάγκες τού Συνδέσμου Γαλαξειδιωτών και του εκδοτικού έργου του, της εφημερίδας «το Γαλαξειδί», προσέφεραν οι παρακάτω:

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου στη μνήμη τής αγαπημένης του νονάς Αικατερίνης Πατσούλα, που τόσο αγαπούσε το Σύνδεσμο Γαλαξειδιωτών και την εφημερίδα «το Γαλαξειδί», 100 ευρώ.

Ο κ. Γεώργιος Δημορίγανης (George Reganis) στη μνήμη τού αγαπημένου του παιδικού φίλου Μήτσου Παπαλάιου το ποσό των 100 δολαρίων.

Το Δ.Σ. τού Συλλόγου τούς ευχαριστεί για την ενίσχυση και το ενδιαφέρον τους.

Δωρεές προς την Εστία Άγιος Νικόλαος

Το Ίδρυμα Εστία Άγιος Νικόλαος στο Γαλαξειδί αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει θερμά:

Το Δικηγόρο Ευστάθιο Δελμούζο για την επί σειρά ετών νομική υποστήριξη που μας παρέχει.

Την εταιρεία Würth Hellas S.A. και το Δ/ντή κ. Δημήτριο Ασήμωση για την συνεχή υλική και ηθική στήριξη που μας παρέχουν.

Την εταιρεία «Γαλαξίδι Θαλάσσιες Καλλιέργειες» και την κα Αθανασία Παντελεμονίτου για τη συνεχή προσφορά ψαριών και την υποστήριξη σε κάθε μας δραστηριότητα.

Τους κ. Ανδρέα και κα Άννα Σταματίου για τη διαρκή υποστήριξη τους.

Τους κ. Γιάννη και κα Τίνα Παπαδάτου για τη συνεχή στήριξη στο έργο μας.

Τον κ. Κωνσταντίνο Σταθόπουλο και την κ. Ελένη Πανατζοπούλου για τη δωρεά τους στη μνήμη Ευανθίας Πετρίτζη.

Τον καρδιολόγο κ. Παναγιώτη Λουσίδη για την υποστήριξη του.

Την κα Αργυρώ Θεοχάρη για την ευγενική δωρεά στη μνήμη του συζύγου της Χρήστου Κορνέζου.

Την κα Marie-Luise Κελαϊδίτη για την ευγενική προσφορά της.

Τον κ. Ευστάθιο Λεοντόπουλο για τη δωρεάν υποστήριξη του σε εργασίες που έγιναν στην Εστία.

Δωρεές στο «Σπίτι των Νέων»

Για τις ανάγκες τού Πνευματικού κέντρου μας στο Γαλαξειδί «Σπίτι των Νέων» προσέφεραν οι:

Η οικογένεια του κ. Ιωάννη Δροσόπουλου στη μνήμη τού αγαπημένου της Ιωάννη Γαλάνη το ποσό των 50 ευρώ.

Το διοικητικό συμβούλιο τους ευχαριστεί θερμά.

Δωρεές στο Σωματείο Παναγία Γάλαξα η Θαλασσοκρατούσα

Οι κυρίες Ρόδο και Ντίνα Ιων. Μακρή στη μνήμη τής Ελευθερίας Γαργαλάκου προσέφεραν 100 ευρώ.

Το Δ.Σ. τού Σωματείου ευχαριστεί θερμά.

Τον Ερασιτεχνικό Σύλλογο Αλιέων Πανόρμου για τη δωρεά τους στη μνήμη Αριστομένη Παπαβασιλείου.

Την εταιρεία Verlag C.H. Beck OHG για τη δωρεά της.

Την κα Ingrid Schaffert για τη δωρεά χρηματικού ποσού.

Τη μεταφορική εταιρεία «Καπούρος» για τη δωρεάν παροχή υπηρεσιών.

Την κοινότητα «Lebensgemeinschaft» στη Γερμανία για τη διαρκή στήριξη της.

Τον κ. Frieder Obbelode για τη δωρεά του σε μηνιαία βάση.

Το Δήμο Δελφών για την συνεχή υποστήριξη σε κάθε μας διοργάνωση.

Τη Δημοτική Ενότητα Γαλαξειδίου για την υποστήριξη που μας παρέχει σε κάθε μας δραστηριότητα.

Σε αυτή τη δύσκολη περίοδο, οποιαδήποτε δωρεά είναι πολύ σημαντική για το Ίδρυμά μας και θα εκτιμηθεί ιδιαίτερα. Ο λογαριασμός Εθνικής Τράπεζας τής «Εστίας Άγιος Νικόλαος» είναι ο εξής: IBAN 350110 3580 0000 3582 9610 597

Με εκτίμηση
Olafia Palmarsdottir
Πρόεδρος Δ.Ε.

Συνδρομές εφημερίδας «το Γαλαξειδί»

Αγγελολουκά Ευδοκία
Ανδρέαδης Αδαμάντιος
Ανδρέαδου-Καφετζή Τίνα
Βασδέκη Κατερίνα
Γεροσίδηρης Μιλτιάδης
Γιαννιώτου Ρίτα
Δροσόπουλος Ιωάννης
Δούβη Νίκη
Ζαγγογιάννη Τούλα
Καραγεώργος Παναγιώτης
Καραγεώργου Εβίτα
Καρνασοπούλου Σπυριδούλα Γεωργίου
Κέντρου-Σέλτσικα Ρένα
Κουλούρης Ευθύμιος
Κούτρας Κωνσταντίνος (Γαλαξειδί)
Κούτρας Κωνσταντίνος (Παπάγου)
Μαντζαβρά Ευθυμία
Μαρκεζίνης Νικόλαος
Μαυροφίδης Δημήτριος
Μητροπούλου Χαρίκλεια
Παπανικολάου Ευτυχία
Πλατώνη Μαρία
Σκαντζή Στέλλα
Σκαντζής Ισίδωρος
Σκαντζής Νικόλαος Διονυσίου
Σκαντζής Νικόλαος Κωνσταντίνου
Τουρντζής Ηρακλής

Συνδρομές εφημερίδας εξωτερικού

Αρβανίτης Σπύρος
George Reganis (Δημορίγανης)

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Εκφράζουμε τα συγχαρητήριά μας στον Θεόδωρο Παρασκευά του Αθανασίου και της Αργυρούλας (Λυμπέρη), ο οποίος με την επιτυχική ολοκλήρωση τής φοίτησής του, έλαβε το Πτυχίο τής Σχολής Μηχανικών τής Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού Μακεδονίας και εν συνεχεία το Δίπλωμα Μηχανικού Γ' τάξης Ε.Ν.

Του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΠΑΝΑΓΙΑ ΓΑΛΑΞΑ Η ΘΑΛΑΣΣΟΚΡΑΤΟΥΣΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1. Ύστερα από την επετειακή έκδοση τού αντιγράφου τής Σφραγίδας Ελευθερίας τού Γαλαξειδίου, 200 χρόνια μετά την Ελληνική Επανάσταση, το Σωματείο προτείνει στις Αρχές τού τόπου μας, να τιμήσουμε τους αγώνες των Γαλαξειδιωτών σε μια ομαδική εκδήλωση. Η εκδήλωση αυτή μπορεί να γίνει το καλοκαίρι και αφού είμαστε ασφαλείς από την πανδημία. Ως συμβολικός χώρος για την εκδήλωση προτείνεται ο Άγιος Παντελεήμονας, εκεί που έγιναν οι ορκωμοσίες των Αγωνιστών το 1572 και το 1821, στο προαύλειο τού Ιερού Ναού τού Αγίου Νικολάου. Η εκδήλωση που θα αρχίζει με επιμνημόσυνη δέηση και κεντρικό ομιλητή τον καταξιωμένο καθηγητή, ιστορικό και ερευνητή συμπολίτη μας

κύριο Αναστάσιο Σκιαδά, από το βιβλίο τού οποίου πήραμε και το σχέδιο τής Σφραγίδας, μπορεί να εμπλουτιστεί και με άλλα ίσως δρώμενα, που θα αποφασίσουν οι αρμόδιες αρχές. Ευχόμαστε ο Θεός να βοηθήσει στην υλοποίηση τής πρότασής μας.

2. Έφυγε από τη ζωή ο Ίδρυτής και επί πολλά έτη Πρόεδρος των Ελλήνων «Γιατρών τού Κόσμου, ο Γαλαξειδιώτης Ιατρός Θεόφιλος Ρόζενμπερκ». Ο πρόωρος θάνατός του, προκάλεσε θλίψη σε όλο τον κόσμο, ιδιαίτερα στο Γαλαξειδί, τον τόπο καταγωγής τής μητέρας του Αστέρως, με το μεγάλο αρχοντικό στον Χηρόλακα, που συχνά ο Θεόφιλος επισκεπτόταν με την οικογένειά του. Η ζωή του υπήρξε μια ανιδιοτελής και συνεχής προσφορά σε πολλές αποστολές ιατρικής αρω-

γής σε χώρες τού τρίτου κόσμου και σε μεγάλες ανθρωπιστικές κρίσεις και καταστροφές. Το Γαλαξειδί οφείλει να τιμήσει την μνήμη του ποικιλοτρόπως, όπως π.χ. δίνοντας το όνομά του σε μια οδό τής πόλης.

3. Πολύ λυπηθήκαμε με το θάνατο τής αγαπημένης μας συμπολίτισσας Κατερίνας Πατσούλα. Μια συνεχής προσφορά υπήρξε η ζωή της σε Εκκλησίες και Σωματεία τού τόπου μας. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η ηθική και η υλική συμπαράσταση προς το Ιερό Προσκύνημα τής Παναγίας Γάλαξας. Ευχόμαστε ο Θεός να αναπαύει την ψυχή της και την ψυχή τού καλού της συζύγου Ιωάννη Πατσούλα. Ας είναι αιωνία η μνήμη τους!

Από το Δ.Σ. τού Σ.Π.Γ.Θ.

Ανδρέας Παπαλεξόπουλος

Ο Γαλαξειδιώτης αγωνιστής του '21 Ανδρέας Παπαλεξόπουλος ή Σπαναντριάς (σε σκίτσο του Γαλαξειδιώτη δικηγόρου Ανδρέα Μαυλά). Το 1888 που στήθηκε το μνημείο στη Γραβιά ο Παπαλεξόπουλος από τους εγκλεισθέντες στο Χάνι, ζούσε ακόμη. Η εφημερίδα «Ακρόπολις» της 31-3-1888 έγραψε:

ΗΕΙΚΩΝ, η δημοσιεύσιμος, είνε του τελευταίου των ηρώων του Χανίου της Γραβιάς. Δεν απέμειναν πλέον άλλοι από τους 120· όλους τους εσάρωσαν τα χρόνια ή τους έφαγε το βόλι των εχθρών εις τας κατόπιν μάχας. Έμεινε μόνον ο Καπετάν Ανδρέας Παπαλεξόπουλος, φέρων επί της ράχεώς του ολόκληρον αιώνα και μετ' ολίγους μήνας θα παραστή εις την εορτήν των εγκαινίων του μνημείου του Χανίου της Γραβιάς, όπερ θα υπομνήση εις τον Καπετάνιον την ένδοξον ημέραν της μάχης. Ο Καπετάν Ανδρέας ήτο άγνωστος εις εμάς μέχρι της χθες, αλλαχού το λείψανον τούτο θα το περιέβαλπεν η εθνική Ευγνωμοσύνη· εν Ελλάδι όμως, εάν δεν έκαμινεν ανασκαφάς ο κ. Κυργούσιος, θα έμενεν άγνωστος τελείως, λαμβάνων ως σύνταξιν εικόσιν ίσως δραχμάς, λιμώττων ίσως και δεχόμενος ελέη...

Ο κεκυρωμένος σήμερα γέρων, με της κουμπούρας εις την μέση, ως εξωγράφισεν αυτόν και μας τον απέστειλεν ο κ. Μαυλάς, την ημέραν της μάχης ήτο μόλις τριάκοντα ετών· λεβέντης, με ευσταλές ανάστημα, με όλον τον άγιον αίσθημα τής ελευθερίας εις τα στήθη του, εκλείσθη εις την μάνδρα, και από το ταμπούρι εκείνο, απέστειλεν εις τους εχθρούς τα βόλια του και εδημιούργει εκεί μέσα μετά των συντρόφων του την Ελλάδα. Η μνήμη του εξησθένησεν ήδη· τι δεν κάμουν τα χρόνια! Τα βλέμματά του απώλεσαν την λάμπιν των, και εξηλείφθησαν πλέον από της μνήμης του τα ονόματα των συναγωνιστών του. Εν τούτοις, ενθυμείται ακόμη τον καπνόν των τουφεκίων που είχαν κρύψει τον ήλιο, ενθυμείται την αντάρα και τας φοναίς, και τα αλλάχ! και τας οιμωγάς των πληγωμένων Τούρκων, οίτινες επλησίαζον και έτυπον την μάνδραν του Χανίου με τα γαταγάνια των. Ενθυμείται ότι εις το πλευρόν του εφονεύθη ο ανδρείος Καπλάνης· όλη αυτή η εικών του ολέθρου, όλη η χαρά και η αίγλη των νικών των, απέμεινεν εντετυπωμένη εις την μνήμη του και θα σβύση μόνον με τον θάνατόν του.

- Σχόλιο στην εφημ. «Ακρόπολις», έτος Α', φύλ. 1 της 31-3-1888.
- Ατυχώς ο Ανδρ. Παπαλεξόπουλος απεβίωσε στο Γαλαξειδί στις 2 Φεβρουαρίου 1888 σε ηλικία 95 ετών και δεν επρόλαβε τα εγκαίνια του μνημείου το οποίο έστησε ο Μ. Κυργούσιος στη Γραβιά.
- Από το βιβλίο του κ. Α.Ι. Σκιαδά (σελ. 114).

ΤΟ ΦΕΣΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το φέσι υπήρξε τον περασμένο αιώνα ένα από τα κυριότερα στοιχεία τής καθημερινής αμφίεσης πολλών Ελλήνων

ΤΟ ΦΕΣΙ, το ιστορικό αυτό κάλυμμα, που ετίμησαν οι άντρες του Ιερού Αγώνα, εξαφανίστηκε σχεδόν από τον τόπο μας. Σήμερα το βλέπουμε μονάχα στα κεφάλια των ευζώνων τής Προεδρικής Φρουράς, που Έλληνες και ξένοι στέκονται μπρος στον Αγνώστο Στρατιώτη και τους καμαρώνουν.

Επίσης για να το δούμε, πρέπει να πάμε σε κανένα ορεινό χωριό τού Μωριά ή τής Ρούμελης, όπου το φορούν ακόμα μερικοί εργάτες.

Οι ιστορικοί συμφωνούν ότι το φέσι βγήκε από τη βιομηχανική πόλη τού Μαρόκου Φεζ, από την οποία πήρε και το όνομά του. Έπειτα η κατασκευή του διαδόθηκε στην Τύνιδα κι αλλού. Είναι δε γνωστό ότι αρίστης ποιότητας φέσια εθεωρούντο τα μπαρμπαρέζικα και τα Τουνέζικα.

Ο περιηγητής Φέλιξ Μπωζούρ γράφει ότι με καράβια τής Τύνιδος ερχόντουσαν στα λιμάνια τής Μεθώνης και τής Κορώνης φορτία με φέσια και από κει με το εμπόριο, σκορπίζονταν σε όλη την Ελλάδα. Έπειτα ιδρύθηκαν φεσοποιεία στη Γένοβα, στη Βενετία και στη Γαλλία.

Μετά την απελευθέρωση τής Ελλάδας ιδρύθηκαν και στην Αθήνα κοντά στο Δημοπρατήριο. Μέχρι το 1900 υπήρχε ένα στην Παλαιά Αγορά, που έκλεισε κι αυτό αργότερα, γιατί δεν είχε αρκετούς πελάτες.

Κύριο χαρακτηριστικό τού φεσιού ήταν πάντα το κόκκινο χρώμα. Φέσια άσπρα λίγα ήταν στο εμπόριο, ιδίως μερικά για τις γυναίκες, που το σκέπαζαν με μαντήλια ή κεντήματα. Άλλο χαρακτηριστικό τού φεσιού ήταν η φούντα, που γινόταν από στριφτό μετάξι, σε χρώμα μπλε σκούρο ή και μαύρο. Οι φούντες των γυναικείων φεσιών ήταν μακριές, έφταναν ως τη μέση κι ήταν στολισμένες με χρυσούς κόμπους.

Πριν από την Επανάσταση, το σχήμα τού φεσιού ήταν σχεδόν όμοιο παντού. Κατόπιν, όμως, όταν οι Έλληνες απέκτησαν την ελευθερία τους στη φορεσιά άλλαξε και το σχήμα τού φεσιού. Φορούσαν τότε τριών μεγεθών φέσια: Το μικρό αρχικό φέσι, που είχε σχήμα ημισφαιρίου, το μεγάλο κυλινδρικό, που το φορούσαν ή όρθιο και αστάκιστο εντελώς ή τσακισμένο πίσω ή προς τ' αριστερά και τέλος το φέσι μεσαίου μεγέθους, αστάκιστο.

Το ψηλό κυλινδρικό το φορούσαν οι πρόκριτοι, που είχαν εξουσία πολιτική και οι δάσκαλοι. Η φούντα τού φεσιού αυτού, ιδίως στην Ύδρα, δεν κρεμότανε, αλλά σκέπαζε ακτινοειδώς όλη την κορυφή. Ψηλό φέσι επίσης φορούσαν και οι πρόκριτοι τού Μωριά, το «τούνεζ» όπως το έλεγαν. Στις παραθαλάσσιες πόλεις, όπως το Γαλαξειδί, φορούσαν φέσι ψηλό με πλατιά «σερβέττα», δηλαδή μαντήλι μεταξωτό δεμένο γύρω από το φέσι. Οι Σουλιώτες και οι άλλοι βουνήσιοι Έλληνες φορούσαν φέσι μικρό και το άφηναν να πέφτει στους ώμους.

Μετά τον Αγώνα, στην Ύδρα, στις Σπέτσες, στο Κρανίδι, στα Ψαρά είχε καθιερωθεί για όλες τις κοινωνικές τάξεις φέσι μεσαίου μεγέθους με μικρή κωνοειδή φούντα.

Σημείωση: Το φέσι που φορούσαν στο Γαλαξειδί είναι αυτό που φοράει ο Γιάννης Μητρόπουλος, όταν υψώνει τη σημαία τής ελευθερίας στο Κάστρο των Σαλώνων.

“Συλλεκτικά...”

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Το 1921 που συμπληρώθηκαν 100 χρόνια από την επανάσταση τού 1821δεν γιορτάσθηκαν εξαιτίας των γεγονότων στην Μικρά Ασία. Τα ΕΛ.ΤΑ εκδίδουν το 1927 2 σειρές γραμματοσήμων. Η μία για τα 100 Χρόνια από την απελευθέρωση τής Ακροπόλεως τιμώντας ταυτόχρονα τον Γάλλο φιλέλληνα Φαβιέρο, και η άλλη για τα 100 χρόνια από την ναυμαχία τού Ναυαρίνου τιμώντας τους 3 φιλέλληνες Ναυάρχους. Το 1930 για τα 100 χρόνια τής Ελληνικής Ανεξαρτησίας εκδίδει σειρά αποτελούμενη από 18 γραμματόσημα με παραστάσεις των ηρώων τής επανάστασης στα 15 από αυτά. Τις παραστάσεις των 3 υπολοίπων γραμματοσήμων παρουσιάζουμε αναλυτικά.

4ΔΡ. απεικονίζεται σε συγκριτικό χάρτη η Ελλάδα του 1830 και η Ελλάδα του 1930 μετά και τους νικηφόρους Βαλκανικούς πολέμους.

25ΔΡ. Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός (1771-1826) υψώνει το λάβαρο τής επαναστάσεως στη Μονή τής Αγ. Λαύρας, ενώ στρατιωτικοί και προύκοντες ορκίζονται στο λάβαρο (Πετιμεζάδες, Ζαΐμηδες, Φωτήληδες). Τους ευλογεί επικαλούμενος τη θεία Δύναμη «Κύριε των Δυνάμεων μεθ' ημών γενού» Πίνακας τού Ιταλού ζωγράφου Liparini

50ΔΡ. Αναπαράσταση τής εξέδου τού Μεσολογγίου με υψωμένη τη σημαία του αγώνα στην ηρωική μάχη, ενώ ο Θεός από ψηλά παραστέκει στους αγωνιζόμενους και στέλνει τους αγγέλους να περισυλλέξουν τις ψυχές των θυσιασθέντων ηρώων. Πίνακας Θ. Βρυζάκη 1814-1878

50Λ Ο Ρουμελιώτης οπλαρχηγός ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ (1788-1821) Γεννήθηκε στην Φωκίδα (Ανω Μουσούντσα ή κατ' άλλους στην Αρτοτίνα) Ο Αγ.Γεώργιος (ελευθερία ή θάνατος) ήταν η σημαία τού Διακού. Ο Αθ. Διάκος είναι από πίνακα του ζωγράφου Διονυσίου Τσόκου.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Η ΘΑΝΑΤΟΣ